Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГIалгIайн областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIайн АССР-а Лаккхехьарча Совета а орган

Ера 11 июнь № 47 (2259) 1959 шу Мах 20 кап.

Кердача декхарашка хьежжа тоабе наха юкъера политически болх

Доалаш-доалаш социализмагара коммунизмага вай доалача хана къаьстта боккха лоархIам болаш да къахьегамхошта коммунистически хьехам балар, цар политически сакхетам лакхбар.

Советски Iаьдала гIулакхаша хьахьекхад къахьегамхой шоашта хьалхашка латта декхараш довзаш хилча, шоай ла еза халонаш цар кхетаеш хилча, балха тIа толамаш дукхагIа доахаш хилар, воашта дагалаттачунга—сийрдача коммунистически кхоаненга вай сихагIа долхаш хилар.

Коммунизм хьалъяра гIулакха вай даьха Iалаьмате доккхий толамаш доахаденнад партеи, цун моттигерча организацешеи городашкара а, юрташкара а дуккха адамаш коммунизм хьалъяра хьинаре дакъа лацара лаьрхха оарцагIбаха а, къахьегамхой творчески политически хьинар ай а деш, ерригача халкъа юкъара социалистически яхь йоаржае а мега хилара.

Берригача советски мехка санна, вай республике а кердача низаца яьржай семилетка хьалхарча шера задани кхоачаш а, тIехкхоачаш а яр духьа йолаенна социалистически яхь. Лохаш да керда, продукци дукхагIа арахецаргйола а, из хьаярга дIабода мах лохбергбола а, цун дикал лакхъергйола а наькъаш. Къаьстта айбеннаб къахьегамхошта хьехам телаш беш бола агитационно-массови политически болх. Тахан дукхагIа эшаш а вай декхарашца бувзабеннагIа а ба из. Массово-политически балха белгалдаьнна дика гIулакх фуд аьлча, партийни организацей хьалхленца цига дакъа лоацаш коммунисташ хинна ца Iеш, боахамашта хьалхле лелаераш а, производствера дикагIа бола болхлой а, промышленностени юрта боахамеи производствера специалисташ а хилар да.

ХIара предприятена, колхоза, совхоза хьалхашка латтача декхарашца айхха бувзабенна а царга хьежжа а дIабахьа безаш ба наха юкъе беш бола массово-политически болх.

Сталински областерча къахьегамхошта юкъе беча массово-политически балха а, из тоабара де дезарий а хьанъехьа ССКП ЦК-о баь соцам — дуккхача шераашта йола программа я. Цу исторически документагара хьалхле а ийеш, дукхача районийи, первичнии партийни организацеша, массово-политически болх производствона гарга а эза, шоай болх эрга баьккхаб. Иштта из болх дика беш я Грозненски районера дукхагIа йола партийни организацеш.

Сталински области балха хьакъехьа ЦК-о баь соцам первични партийни организацей секретарий семинаре а, агитколлективашта хьалхле леларий совещане а, агитаторийи, пенгазетий редакторийи совещане а бийцаб. Отта а яь, чIоагIъяй бIаьстан юкъе кхашка балхаш деча хана районе дергдолча массово-политически балха план а, хIаьта иштта ССКП XXI-гIча съезда материалех лаьца ешаргйолча лекцейи, ергйолча докладийи план а. Докладаш еш а, лекцеш ешаш а болча наха юкъе ба районе хьалхле лелаеча болхлоел совнагIа, дика дийша бола первични партийни организацей секретараш нн. Волков, Стадниченко, Самойленко, иштта кхыбараш а.

Юрта боахамерча къахьегамхошта гIулакх дикагIа дара, ССКП райкомера докладчики дийнахьа хьувкхача кино установка лелаеш бола культпросветболхлойи юкъе а болаш йола къаьстта бригада вIашагIъеллай Грозненски районе. Из бригада хьоашалгIа яха хиннай «Аргун», «Советская Россия» яхача юртбоахама артелий колхозникаш болча, Бруны яхача аренашка дажа даха доахан леладеш бола животноводаш болча, хIаьта къахьегамхой чIоагIа раьза а хилар цун гIулакхашта.

Цхьабакъда, цу районе дикагIа йола агитколлектив я таханарча газета тIа вай ювцаш йола Ермоловски птицесовхоза коллектив (партийни организацен секретарь нов. Ромашков). Совхоза болхлошта дукха безаш хьаший ба агитатораш бола бригадир н. Волков, цхьоалагIча отделенен управляющи нов. Закаев, хьехархо нов. Ярычев, дукха кхыбараш а. Цар еш йола беседаш дог тешадеш, наха кхетаеш, декхарашта тIаерзаяь я.

Совхоза партийни организаце хадданза хьалхе лелаю агитколлектива, агитаторашца хан-ханнахьа семинараши, совещанеши ю. Боахам тоабеш предприяте даьхача толамаша белггала хьахьокх массово-политически балхо боахама чIоаггIа новкъостал деш хилар. Ермоловски птицесовхоз рентабельни боахам ба. ХIара шерра-шера совдувлаш латт цунна тIауха пайдаш.

Массово-политически болх дика дIаоттабаьб Шелковской районерча Сталина цIерахча колхоза первични партийни организаце (колхоза председатель ССКП XXI-гIча съезда делегат нов. Млатковский, парторганизацен секретарь нов. Максимов).

Массово-политически балха Iалаьмате дукха тайп-тайпара формаш я партийни организацешка. Лекционни пропаганда, гойтарца а, къамаьлаца а еш йола агитаци, хаттараш деш а, жопаш телаш а еш йола вечераш, семинараш-практикумаш, радиовещани, моттигера газеташ — царех нийса пайда эцаш хилча, къахьегамцара гIулакх коммунистически долаш къахьегамхой кхетабара Iалаьмате йоккха гIойле йолаш хургда.

Цхьайолча партийни организацеша бицбалийтаб наха юкъе беш бола партийно-политически болх. Практически кхоачамбоацар лаьрхIа дита йиш йолаш хIама дац из, политически гIалат лархIа дезаш гIулакх да. Цу тайпарча организацех я Шалински совхоза партийни организаци (партбюро секретарь нов. Томилин).

Белгалдаккха деза, 1959 шера биъ бетта чухь цу совхоза IV-гIча отделене (Белгатой-Юрт) цIаккха а кино хьекха ца хилар, доклад яь ца хилар. Къахьегамхошта юкъера социалистически яхь духхьала форманна мара лелаяц. Во вIашагIбеллаб «Джалка» яхача совхоза IV-гIча отделенерча (Автури) болхлошта юкъе беш бола массово-политически болх а. Наггахьа мара хилац цига докладаши беседаши, мичча хана цкъа вIашагIтох агитатораш, лаьрхIа царца беш болх бац.

ХIанз тIехь-тIехьа чIоагIагIа яржаш латт мехка социалистически яхь. ССКП ЦК аргIанна хулча Пленума сийна шоай къахьегама совгIаташ кийчдеш ба миллионаш бола советски нах. Партен а, халкъа а вахара юкъера из гIордаьнна дика гIулакх Iалаьмате боккхача лоархIаме хургда коммунизм бахьан долаш лоаттабу къовсам кхы а дукхагIа чIоагIбара. ВIалла шек вала везаш дац, къахьегамхошта юкъе дика вIашагIбеллача массово-политически балхо, ССКП XXI-гIча съездо оттадаь сийлахь-доккхий декхараш толаме кхоачашдара новкъостал дергхилар.

Рационализатораша предложенеш тел

ССКП ЦК июньски Пленума накъа бахара шерра социалистически яхь йоаржаяьй Грознерча локомотивни депо рационализаторашеи изобретателашеи.

Локомотивашта ремонт ярай уж лелаярай дикка толамаш даьхад цар укх тIехьарча хана. Тайп-тайпара йола керда приспособленеш а говзаме инструменташ а яьй болхлоша. Цу гIулакхашта торо хилийтай къахьегама овсарле лакхъе, продукци хьаярга дIабода мах лохбе.

Укх шера еннача 37 рационализаторски предложенех 31 балха юкъе яхьа кийч а яьй, хIаьта 13 чакх а яьннай. Царех Орджоникидзевски машин-наькъа технически совето могаяь 11 предложени яхьийтай машин-наькъий министерстве.

Боккха пайда лу тепловозни цехерча топливни аппаратура ремонт еш волча слесара нов. Н. В. Проценкос. Тепловозий узлай конструкци хувцара цо енна ялх предложени мога а яь, СССР машин-наькъий министерстве яхьийтай.

Лаха хала бола говра мерзи люфаи эш тепловозашта латтача воздушни компрессорий фильтрашта. Слесарь волча Н. Ф. Ярославске предложени еннай царна меттела фильтрашка тиша бIегIант ехка, аьнна. Из предложени а яхьийтай СССР машин-наькъий министерстве.

Рационализаторски балха юкъе дика дакъа лоац подъемни крана машинист волча Батуев Iумара, плотника Г. Дробышевс, радиотехника В. Трофимовс, иштта кхыбараша.

Г. АНОХОВ.

Германски Демократически Республика партийно-правительственни делегаци Н. С. Хрущев волча хилар

ССКП Центральни Комитетои СССР-а Министрий Советои доттагIлен тIехьа хьийха Советски Союзе баьхка СЕПГ-а Центральни Комитета Хьалхара секретарь Вальтер Ульбрихт, ГДР-а Министрий Совета Председатель Отто Гротеволь, хIаьта иштта кхыбола Германски Демократически Республика партийно-правительственни делегацен членаш 8 июне Кремле ССКП Центральни Комитета Хьалхара секретарьи СССР-а Министрий Совета Председательи вола Н. С. Хрущев волча хилар.

Иштта вIашагIкхийттача Германски Демократически Республика партийно - правительственни делегацен членаштеи Н. С. Хрущевнеи юкъе безаме а доттагIлен тIехьа а къамаьл хилар.

Советски оагIонгахьара къамаьл деча юкъе дакъа лоацаш хилар СССР-а кхыча мехкашцарча гIулакхий министра хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, Германски Демократически Республикера СССР-а посол М. Г. Первухин, ССКП Центральни Комитета отдела заведующе заместитель И. Т. Виноградов, СССР-а МИД-а кхоалагIча Европейски отдела заведующе декхараш кхоачашдеш вола Н. М. Луньков.

(ТАСС).

Риге бахар

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитетои СССР-а Министрий Советои доттагIлен тIехьа хьийха Советски Союзе ена, Германен социалистически едини партен Центральни Комитета хьалхара секретарь В. Ульбрихт, ГДР-а Министрий Совета Председатель О. Гротеволь, кхыбараш а юкъе бола Германски Демократически Республика партийно-правительственни делегаци 9 июне Риге яхар.

Немецки хьаьшашца цхьана Риге вахар Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитета Хьалхара секретарьи СССР-а Министрий Совета Председательи вола Н. С. Хрущев.

Йодача ГДР-а партийно-правительственни делегацеца бахар СССР-а кхыча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель В. С. Семенов, Германски Демократически Республикера СССР-а посол М. Г. Первухин, ССКП Центральни Комитета отдела заведующе заместитель И. Т. Виноградов.

ГДР-еи СССР-еи байракхаш а эхка, кийчъяьча аэродроме Германски Демократически Республика партийно - правительственни делегации новкъост Н. С. Хрущеви накъа боахаш хилар А. Б. Аристов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, СССР-а Министрий Совета Председатела заместитель А. Ф. Засядько, СССР-а кхыча мехкашцарча гIулакхий министра хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, хIаьта иштта СССР-ера ГДР-а посольствера дипломатически нах а.

* * *

РИГА, 9 июнь. (ТАСС). Тахан саррахь советски Латвен столице—Риге кхаьчар Германе социалистически едини парте Центральни Комитета Хьалхара секретарь В. Ульбрихт, ГДР-а Министрий Совета Председатель О. Гротеволь, Германски Демократически Республика партийно - правительственни делегаце кхыбола членаш.

Немецки хьаьшашца Риге венав Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхара секретарь а СССР Министрий Совета Председатель а вола Н. С. Хрущев.

Баьхка хьаьший чIоагIа безбаь тIаийцар. ССКП ЦК Президиума членалла кандидата, Латвен Компарте ЦК хьалхарча секретара Я. Э. Калнберзинеи СЕПГ ЦК Политбюро члена Йоккхача Берлина обер-бургомистра Фридрих Эбертеи аэродроме къамаьлаш дир.

Азербайджански ССР-а искусства а литература а болхлошта СССР-а орденаши медалаши ялар

Азербайджански искусствои литературеи дегIадоаладеш доккхий хIамаш карагIдаларах а гор. Москве азербайджански искусствони литературани декада хиларца дувзаденна а СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиумо СССР-а орденаши медалаши еннай Азербайджански ССР-а искусствони литературани 329 болхлочоа.

10 сага Ленина орден, 46 сага Къахьегама Щеча Байракха орден, 98 сага «Знак почета» яха орден, 175 сага «За трудовое отличие» яха медаль еннай.

ЦIАЬКХА А НАЬСАРЕН РАЙОНА КХАШКАРЧА ОАСАРАХ

Малх а хьежаш, беззаме болх бе дог доагIаргдолаш ди дар 9 июне денар. Цу тайпара хоза денош кIезига хиннад тIеххьарча иттех дийнахьа. ХIара ди, хIара сахьат дукхагIа пайда баргболча тайпара дIадахьар чIоагIа лоархIам болаш да кIанз, махулла дикагIа ялаташта гIулакх делга вIашагIдолла дезача хана.

Iуйрийна 10 сахьат даьннадар «Назрановски» совхоза Плиевски отделене тхо кхаьчача. Иштта ди лаккхденнача хана отделене саг хуле тамаш я, уж кхашка арабаьнна хургба, яхаш наькъа доагIаш оаха яь уйлаш хоза хета яь хинна яр. Отделене управляющи Плиев Махьмад а ший кабинете вар, хIаьта чуийна кхашка оасар деш, е жа лорташ, е кхыдола балхаш деш боахкаш хила беза 30—40 саг болхлой а отделене контора коа бар.

Цунах а ховргдар цу отделенера болхлой, къаьстта хьалхле лелаераш а болаш, оасарах хьал а дикъа довш латтача ялатий сагато еш, дукха шоашта хало еш боацилга. Цхьа сахьат совгIа ха я балха дIадига машин ярга хьежаш тхо дагIа, йоахар оасара а, жа ларга а баха кийчбенна коа лаьттача кхалнаха. Цхьабакъда, уж болхлой шоай ханна балха дIабига торо йолаш-м яр машинага хьежаш ца лоаттабича а. Цкъа дале, отделене коа латташ фургонаши говраши яр, хIаьта гIаш бахача а ах сахьата дIакхоачаргболаш юрта дукха гаьна йоацаш болх бе беза моттиг а яр.

Цу тайпара вIашагIбеллача балхо цIаькха а белгалдоакх ялаташ дика хьувкъийтара укх эгтара лоархIамегIа йолча хана йоагIача тайпара терко тIайохийташ отделене кулгалхой ца хилар.

Пхьилекъонгий-Юрта 700 совгIа цIа дагIа, цхьабакъда, совхозе болх беш-м 230 саг мара вац. Юрта бахарех нийсса ахаш хIаьта а цхьанна метте балха боацаш ба.

Отделене управляющи волча Плиевс хIара денна оасара арабувлараш, юккъера лаьрхIача 130 саг ва яхе а 8-ча июне кхаччалца 9 гектар гидуаргашта мара оасар даьдац цига. Ерригача хьажкIашта шозза макха баьккхаб, йоах нов. Плиевс, бакъда, цу дийнахьа цар совхозе оттаьяча сводка тIа-м 700 гектар хьажкIех шозлагIа макха баьккха яьннараш 107 гектар мара яц, хIаьта хьажкIашта культиваци е цу дийнахьа мара бола а беннабац.

Къаьстта белгалде дезаш да, оасара арабаьннача нахага лерттIа болх байтилга цига во вIашагIделла хилар. Цкъа дале, управляющес вувцача 130 сагах ахаш а хургбацар кхашка бIаргагуш, хIаьта 15 саг а волаш йолча звенона кулгал де оттаваьвар дешарах алап ала ховш воаца, 15 шу даьнна Евлоев Махьмад. Звеноцарча 15 сагах 8 мара вацар оасара араваьнна, хIаьта звеньевойи, оасарде венав яхаш цунца хинна 10 шу мара даланза вола кIаьнки, шоай целаш Iо а дехка шоаш бераш хиларга хьежжа шоай берий ловзараш а деш лелар, звеноцара вож членаш оасара боахкар.

Цу тайпара болх вIашагIболларо хьахьокх дуккхьал балха нах дIаахар мара, из болх мишта лел, болхлоша цига фу ду хьажа сагота боацаш отделене кулгалхой хилар.

Махулла сихагIа, берриrа низ оарцагIа а баьккха оасарах кIалхара ца доахе хIанзалца хьийта къа зехьа довр кхерам болаш да цу совхоза Яндарерчеи Аьлти-Юртарчеи отделенешкара баьца дааращ: шекар доаккха свеклаш, помидораш, иштта кхыяраш.

Яндарерча отделене баьца дааращ леладеча бригаде 10—12 саг хIаранеца волаш йолча звенох 6—8 саг мара балха аравалац. Оасар де деза ха дIатиллар бахьан долаш, цIайийнача хIамаел хьаллакх а денна, баьца дааращ къайла даьхад цо. Цудухьа хIанз хала да царна оасар де. Иштта хьала тIа кхаьча я Яндарерча отделене 15 гектар свеклаш, Аьлти-Юртарча отделене 20 гектар помидораш, иштта кхыдола баьца дааращ.

Во лел ялаташта гIулакхдара болх цу совхоза кхыча отделенешка а. 460 гектар хьажкIех 160 гектара мара культиваци яь яц БурокIалхарча отделене, СурхотIарча отделене дIайийна 1057 гектар хьажкIаш я, царех культиваци яь цхьа гектар а яц, хIаьта оасар-м 3 гектар гидуаргашта мара а даьдац; Экажкъонгий-Юртарча отделене 1365 гектар хьажкIех макха баьккха 415 гектари, культиваци яь 55 гектари, оасар даь 4,5 гектар гидуаргаши мара а яц.

ХIанз «Назрановски» совхоза кхашка еш латтача культивацех кIезига пайда боал. Культиватор токхаяьй ала бахьан мара хилац цунах, хIана аьлча, оасар лакха хилар бахьан долаш цхьацца йолча моттигашка культиватор дIаяха моттиг хоалуш яц, хIаьта цхьабола трактористаш а дукха дог лазаш бац цу балхах.

Иштта во лел дIадийнача ялаташта гIулакх делга Наьсарен районерча «Октябра 40 шу» яхача совхозе а. Ший ханнахьа макха баьккха, цул тIехьагIа культиваци яь оасар доха ца дар бахьан долаш цу совхоза бIаьш гектараш хьажкIаши гидуаргаши оасаро къайлаяьха яда. Квадратно - гнездовой хьисапе юв аьнна дIайийна пропашной культураш цхьаккха квадраташ ца хулаш йисай. Из бахьан долаш кхай дIоахала мара пхорагIа культиваци токхае вIаштIехьа далац.

Совхоза Долакха-Юртарча отделене 9-ча июне кхаччалца 480 гектарах 386 гектар гидуаргаштеи, 1300 гектарах 384 гектар хьажкIаштеи мара культиваци яь яц, хIаьта оасар даьраш 15 гектар гидуаргаш мара а яц. Цу отделене хIара дийнахьа оасара аравоалаш, юккъера лаьрхIача, 60 саг мара вац.

Кхы дикагIа лел ала йиш йолаш дац дIадийнача ялаташта доагIача тайпара гIулакх дара балхаш цу совхоза ТIой-Юртарчеи Наьсар-Кертерчеи отделенешка а.

Щенхаштта цу гIулакха уйла а яь гаргарча деношка берригa низ тIа а бахийта района партийни организаци, совхозий кулгалхой, берригa юртбоахама болхлой оарцагIа ца бовле оасаро доадар кхерам болаш да районера ялаташ.

СихагIа кIалхара даха ялаташ оасарах!

С. КОТИЕВ.

Во вIашагIделлад дIадийнача ялаташта гIулакх делга Наьсарен районе

ССКП ЦК ПЛЕНУМА СИЙНА

Цу денга кийчлуш

Тарно - мебельни комбината цехех дикагIа ярех цаI я Зенченкос кулгалдеш йола гIандаш ду цех. Май беттара план 114 процент кхоачашъяьй коллективо.

— Кхы лохлургьяц тха балха овсарле, — йоах Зенченкос, — вай мехкара берригa къахьегамхой шоай ла социалистически яхье а баьнна, ССКП ЦК Пленума накъа болхача укх июнь бетта а.

Май бетта продукци арахецара план 207 процент кхоачашъяьй коммунистически къахьегама бригада яхача цIерах болх беш йолча Доброштанова столярно-сборочни бригадо. ЧIоаггIа яхь лоаттаю болхлоша цеха кхыча бригадашца.

ХIара сменах шишша нормаш кхоачашъю Доброштанове хьалхле лелаеча бригадацарча столярашасборщикаша Дорошенкоси Устиновааси. Царел тIехьа ца бусаш дика болх беш ба кхыча бригадашцара Беликоваи, Саламатниковаи, кхыбараши.

24-ча июнага доккха балха совгIаташ доахаш накъа баха кийчлуш ба цеха къахьегамхой.

А. ДОДОВ.

Дешархой производственни бригада

Вай партеси правительствоси 1959 шера юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачащде колхозникашта новкъостал деш ба тха школера дешархой.

Укх шера оаха вIашагIъеллай 90 дешархо юкъе а воагIаш дешархой производственни бригада. Тха бригадо лелаю 20 гектар хьажкIаш, 50 гектар харбазаш, 2 гектар баьца дараш. Дешархоша дош деннад хIара гектара тIа фуалъяьхача 50 центнер хургйолаш хьажкIаш кхее.

Шоай декхараш кхоачащдеш хIанзале а дуккха балхаш даьд дешархоша. Цар хьинаре къахьийгар бIаьсти хьажкIаш, харбазаш, баьца дааращ дIадувш а, дIадогIаш а.

ХIанз тхой хьажкIий квадраташта оасар даь а, уж нийлхъяь а йистедовла доахк тхо. Къаьстта дика болх бу 5-ча классерча дешархочо Кудрявцев Виктора, 6-ча классерча Ахременко Таняс, Шевченко Таняс, Долгалева Катяс, Буркацкая Ленас, Пенькова Любас, 4-ча классерча Антоненко Александра, иштта кхыбараша а. Цар денна балха нормаш тIеххкоачаш а еш шиъ а, шиннел совгIа а къахьегама деноши доах.

Кхашка балхаш дарал совгIа дешархоша новкъостал ду кхыча балхашта а. Масала, Блохин Ваня, Хаванских Петя, Блохин Андрей, Андросов Петя, иштта кхыбараш а жа лоргача новкъостал деш ба. Дика дакъа лаьцар тха дешархоша металлолом а, бахархошкара фуаш а гулдеш. Дерригa 11 тонн металлолом гулдир оаха. Цох оахош ийцача ахчах струнни оркестр а, 5 парти шахматаш а, кхы тайп-тайпара берашта ловзае кхы хIамаш а ийцай оаха. Фуаш тулдеш хьалхара моттиг яккхарах совгIата пионерий байракх, вурма, фата, ерригаш 540 сома хIамаш еннай тхона.

ХIанз каникулаш я тха. Балха, салаIара, сакъердара хIара дийнахь оттаяь а, кхоачашъеш а распорядок я. Хан-ханнахь бургацах, футболах ловзилга, лувчилга, маьлхе доапилга, иштта кхы а тайп-тайпара гIулакхаш да оаха балхаца цхьана бригаде леладеш. Бригаде кхетама болх беш а, балха кулгалдеш а я юххьерча классай хьехархо Васильева Елена Михайловна.

Вай Даьхенна пайдана болх беш а, цунца цхьана дика салоIаш а, сакъердаш а ба тха бригадера дешархой.

А. ГАЙША,
Наурски районерча Мекенски школера ст. пионервожати

Кердача хьисапе болх бу

Укх шера кердача хьисапе болх бе болабеннаб Первомайски хьуна заводе. Кагийча комплексни бригадашца кийч а ю хьунагIара ара а йоах хIанз хьу.

Цу тайпара болх белга дуккха а пайданех долга дика кхетадаьд заводерча болхлоша. Духхьашха вIашагIъеллаяр М. Газалов керте латта зIамига комплексни бригада. Цо хьекхар кердача хьисапе болх белга дуккха а пайданех долга. Верригаш а 14 саг ва бригаде. ХIара сменах йола балха нормаш 180 а кхы тIех а процент кхоачашъю бригадерча болхлоша. Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьннаб электропильщик С. Дакиев, электромеханик Курильчик, иштта кхыбараш.

М. ГАРДАНОВ.

Артеле дикагIа йола бригада

«Металлист» яхача артела коллективо чIоагIа къовсам лоаттабу Пленума сийна шоаш тIаийца декхараш кхоачащдеш ялх бетта план ханал хьалха чакхъяккха гIерташ.

Пхе бетта баьча балха тIа дикалца белгалъяьлар Месрепов Георге кулгалду комсомольско - кагирхой бригада. Из коллектив коммунистически къахьегама бригада яха сийлен цIи яккха лерхIаш болх беш йола дукха ха я.

Укх шера баьча балха итогаша хьахьокх валови продукци арахецара план 106,1 процент бригадас кхоачашъяри, хIаьта Пленума сийна тIаийца декхараш кхоачащдара тIехьа лоаттабеча къовсаме хьалхле лелаеш Месрепова бригада йолгеи.

Д. АМАРАЛИЕВ.

„Отличник потребительской кооперации“ яха наькха тIа йоаллаю значок

Центрасоюза Правленес а Госторговлени потребкооперацени профсоюза ЦК-ас а наькха тIа йоаллаю «Отличник потребительской кооперации» яха значок чIоагIъяьй. Из лургья потребительски кооперацe дикагIа болча болхлоштеи, кооперативни организацей а предприятей а болх тоабеш новкъостал даьча пайщикаштеи, лавочни а столовай а комиссей членаштеи.

Хьалха латтар

Грознерча химически заводерча цехашта юкъе хьалхле лелаерех я контрольно - измерительни приборий цех.

Къахьегама овсарле лакхъяра, балха юкъе дукхагIа рационализаторски предложенеш ахийтара белгалбаьнна дукха болхлой ба цехе. Царех цаI ва 7-ча разряда слесарь вола н. Лобжанидзе.

ХIара сменах йола балха заданеш 115—120 процент кхоачашъю говзача слесаро. Цул совгIа укх шера массехк рационализаторски предложени а еннай цо.

Г. ЗАСОРИН.

Мехкдаьтта дукхагIа доаккх

ЧIоагIа дегаш уразтта ССКП ЦК Пленума сийленца накъа баха къахьегаш ба «Старогрознефта» кхоалагIча промысла шоллагIча участкера нефтяникаш. Укх тIеххьарча пхе бетта чакхдаьхача геолого-технически гIулакхаша торо хилийтай 745 тонн мехкдаьтта дукхагIа даккха. Соахка июнь бетта доаккхаш хиначул 18 тонн мехкдаьтта дукхагIа доаккх хIанз хIара дийнахь-бус.

Къахьегама овсарле 4,6 процент лакхъеннай, мехкдаьттага шийга дIабода мах 15,4 процент чухьнахьа баьннаб. 33 эзар сома рузкъа кхоьаьд.

Дика балха толамаш даьхад лаьтта кIалхарча оборудованена ремонт еш йолча оператора Сухоплещенко смено. Балха нормаш 150—160 процент кхоачашъю цо. Иштта дика балхаш деш ба операторш Вера Дубинина, И. А. Кива, коммунист Самойлов, кхыбараш а.

Соахкарчул дукхагIа хул из

1-ча июне 1959-ча шера кхаччалца республикерча колхозашкеи совхозашкеи шура яккхарах йола сводка (килограммех хIара Iаттагара).

Районийн совхозийн цIераш	5 бетта яьккхар	+ е — 1958-ча ш. цу ханаца нийсийча
Колхозаш		
Сунженски	1070	+ 107
гор. МагIалбик	1040	+ 138
Наурски	944	+ 18
Шелковской	918	+ 176
Грозненски	878	+ 21
Каргалински	850	+ 162
Курчалоевски	727	+ 242
Первомайски	579	+ 185
Ножай-Юртовски	570	+ 284
Веденски	410	— 194
Советски	381	+ 60
Саясановски	189	— 99
Совхозаш		
Ассински	1153	— 47
Грознен. баьца дaарий	1152	— 44
Ермоловски	1093	+ 106
Новосельски	1030	— 140
№ 1 йола шурий	936	+ 49
Надтеречни	918	— 70
Горячеисточненски	880	— 172
Старо-Юртовски	870	— 66
Грозненски шурий	845	— 12
Гудермесски	807	+ 16
Предгорни	799	+ 29
«Дружба»	758	— 33
№ 2 йола баьца-шурий	750	— 67
Назрановски	728	+ 412
Гвардейски	726	— 38
Шалински	689	+ 107
«Горец»	688	+ 77
«Ингушски»	688	+ 39
Самашкински	685	+ 143
Красноармейски	657	+ 46
Джалкински	585	— 35
Лермонтовски	575	+ 43
«Октябра 40 шу»	531	+ 126

Ха дика оттаро а шурий-товарни фермашкарча хьайбаш леладераша дика къахьегаро а торо хилийтар шура йоаккхилга ерригача республике лакхде. Укх шера дIабахача пхе бетта юкъера лаьрхIача хIара Iаттагара колхозашка гIолла 96 килограмми совхозашка гIолла 44 килограмми дукхагIа яьккхай 1958-ча шера цу хана яьккхачул. Шурий валови производство 1958-ча шерарчул 14,2 процент лакхъеннай.

Цунга хьежжа, дукхача совхозаша, лакхдар меттел, дуккха а лохдаьд хIара Iаттагара шура йоаккхилга. ДIадахача шераца нийсдича Горячеисточненски совхозо (директор нов. Максименко) шурий валови производство лохъяьй 6,7 процент, хIара Iаттагара йоаккха шура юкъера лаьрхIача — 172 килограмм а еш.

ХIара Iаттагара йоаккха шура дуккха а лаьгIъялийтай «Новосельский» совхозо (директор нов. Скляров) — 140 килограмм. Надтеречни районерча совхозаша (директораш нн. Маринюки Крупилини), баьца даарий-шурий совхоз (директор нов. Винник), Старо-Юртовски совхоз (директор нов. Решидов), «Дружба» яха совхоз (директор нов. Куприенко). Массаза санна тIехьайиса а я, хIара Iатта лаьрхIача геттара кIезига шура а йоаккх Джалкински совхозо (директор нов. Исаев, парторганизацен секретарь нов. Геиев).

Шура йоаккхилга лакхдара йолаш йола торонаш балха юкъе во кхихьай цу совхозашкарча кулгалхоша, бийсан доахан мишта доажаду хьийжабац, кIезига терко яьй хьайбаш бобови культурашца Iалашдара, шурий-товарни фермашка кулгалделга мелдаьд.

Хьайбай продуктивность лакхлургйолаш аьхки уж мамогга дикагIа леладергдола декхар да хIанз царна хьалхашка латтарех керттера дар.

Керттерадар—нахацара политически болх

* *

Сийленца кхоачашдергда декхараш

А. ЛУЛУЕВ,
Ножай-Юртовски районерча Асланбек Шерипова цIерахча колхоза парторганизацен секретарь.

Доккхий декхараш да партен XXI-ча съездо юрта боахамерча къахьегамхошта хьалхашка оттадьраш.

Цу сийлахь-доккхийча декхарех колхозникаш кхетабеш агитационно-массови болх дика дIахьу Ножай-Юртовски районерча Асланбек Шерипова цIерахча колхоза агитколлективо.

Тха агитколлективе 20 агитатор ва. Царна шоай декхараш дикагIа довзийта а, наха юкъе агитационно-массови болх мишта бе беза хайтар духьа а хIара бетта шозза семинар ю оаха агитаторашца. Цул совгIа бетта цкъа ССКП райкома секретара беседаш а ю агитколлективаца. Цудухьа дика бовз агитаторашта шоай болх, дикагIа тIаберзабу цар къахьегамхой колхоза балхашта.

Ханнахь а, дика а чакхдоах тха колхозникаша кхашкара балхаш. ХIана аьлча, уж агитатораша кхетабаьб ялаташ дикагIа хьувкъар бахьан долаш колхоз йIаьхегIа хургхиларах а, цунца колхозникий вахар кхы а дикагIа хургхиларах а. 107 гектара гидуаргашта оттаяьча графикал хьалха оасар даь а баьнна хIанз хьажкIашта оасар даь бовла боахк колхозникаш. Из вIаштIехьадоал тха бригадашка болх нийса вIашагIболлар бахьан долаш. ХIара бригаде 4 звено я, хIара звеноца цхьаццa агитатор а ва. Агитатораш берригаш хIана бац аьнна коммунисташ ба. Уж партийни собране цу балха чIоагIбаьб. Шоашта колхоза парторганизацес тIадиллар бехктоккхаме гIулакх долга а ховш дийнахь а, бус а шоай хьинар ца кходеш болх бу тха агитатораша. Из бахьан долаш барт тайна, цхьан дезало санна къахьегаш, оттаяь ха тувла ца йолийташ балхаш чакхдоах тха колхозникаша.

Берригача агитаторашка шоаш баь болх гойташ тетрадаш да. Цар тIа дIаязду малагIа материал йийшай, ладувгIаш масса саг хиннав, малагIа хаттараш дир. Цо торо хулийт агитаторага наьха малагIча материалаца безам ба, дIайийшар мишта кхетаю ха, наьха кхетам бовза.

ХIанз ССКП ЦК июньски Пленума накъа долхаш къаьстта чIоагIа къахьег агитатораша. Дика оарцагIа баьхар цар механизатораш ялаташта гIулакх де. Колхоза ерригача хьажкIашта культиваци яь яьккхай нов. Мачиевс кулгалдеча тракторни бригадерча механизаторашa. Дика къахьег оаха вIашагIъеллача кагирхой бригадо а. Бригадира Илисханов Сираждина шоашта хьалхашка латтача декхарех кагирхой дика кхетор бахьан долаш из бригада моллагIча балха хьалхле лелаеш я.

ЧIоагIа хьинар долаш ба колхоза строительни бригадера болхлой. Бригадир нов. Магомадов кертте а волаш 150 бежана лаьрхIа кхий деш ба уж хIанз. Плотникаша дош деннад партен ЦК Пленум хьаеллача денга из гIишло йистеяккха.

Шоай низ, хьинар кходергдац тха колхозникаша семилеткан хьалхарча шера колхозо тIаийца декхараш кхоачащдара. Дизза дакъа лоацаргда цу сийлахь-боккхача балха колхоза агитколлективо а.

Колхоза декхаращца бувзабенна ба тха болх

М. ШЕЛЕПОВ,
Каргалински районерча «Октябра 12 шу» яхача колхоза парторганизацен секретарь.

Тха колхоза агитколлективе 41 агитатор ва, царна юкъе 15 коммунист а, 20 комсомолец а волаш. Агитколлектива чувоагIа Дубовской юкъерча школера 7 хьехархо.

Агитколлективо берриг болх планаца бу. Цу тIа белгалдаьккхе хул балха ди, ешаргйола материал. Плана тIа я иштта хьехархочо Д. Ерошина кулгалдеча Iилмани политически кхетам боаржабеш йолча группан лектораша еша лекцеши доклдаши. Нов. Ерошинца вIаштIехьдоаккх оаха станице бахача наха а, бригадашка а, фермашка а малагIа лекцеш ешаргья.

Тха агитатораш станице итт-итт цIенна тIачIоагIбаь ба. Цо торо хулийт колхозникаш дикагIа бовзийта, цар уйла, кхетам ха, царца пайданагIа хургболча оагIорахьа агитационни болх дIабахьа.

ЧIоагIа лоархIам бу оаха гойтара агитацен. Колхоза бригадашка, фермашка республикан а, колхоза а декхараш дIахьоккхаш, уж кхоачащдара колхозникаш тIахьехаш лозунгаш, плакаташ да. Колхозникий болх гойташ хьоккхамий доска а, бригадашкеи фермашкеи кхоачашбаьча балха графикаш а я. Хан-ханнахьа арахец цига къахьегама листокаш.

Каст-каста семинараш ю парторганизацес агитаторашца. Семинарий болх колхоза хьалхашка латта декхараш белгалдоахаш, царех колхозникаш дIа мишта кхетабергба а, уж кхоачащдара дикагIа оарцагI мишта боахаргба а агитаторашта довзийташ ба.

ВорхI шера плана тIа белгалдаьхача колхоза декхаращца бувзабенна ба тха агитколлектива болх.

Шерра йоаржае дикагIа йола опыт

М. А. БУЛГУЧЕВ,
«Ингушски» совхоза 3-ча отделенен парторганизацен секретарь.

Тха партийни организаци йоккха яц. Верригa а 9 коммунист ва тха партийни организаце. Агитатор 12 ва тха, царех 6 коммунист а волаш. Наха юкъе дика болх беш ва къаьна коммунист, юртсовета председатель а агитатор а вола н. Матиев ЯрагIи. Цо къахьегамхошта ССКП XXI съезда материалаш, кхыдола пайданера хIамаш дувцаш гIалгIай меттала къамаьлаш ду. Иштта агитационни болх дика беш ва учетчик вола Галаев Мухьмад а. Эрсий а гIалгIай а меттала газеташ а деш, беседаш а ю цо 4—5 бригадашка.

Дика арадувл тха пенгазет а. Пенгазета редактор ва къаьна коммунист а пенсионер а вола н. Галкин. Газета тIа масса хана дикагIа йола опыт ювцаш материалаш язъю цо. Бригадашка, фермашка къахьегама листокаш араяха новкъостал ду нов. Галкина.

Цул совгIа газеташ дешаш а беседаш еш а агитационно-массови балхаш ду говзача агитатора.

Дика пайда луш агитационно-массови балха форма я дикагIа болча болхлой опыт шерра кхыча болхлошта юкъе йоаржаелта.

Пенгазеташ тIа а, къахьегама листокаш тIа а, беседаш ярца а, шоашка къамаьлаш дайташ а, кхыча доярчашта юкъе дIайоаржаю оаха дикагIа болча тхоай дояркай Галаева Зинайи, Муталиева Лизайи, Мержоева Долатханеи балха опыт.

Коммунисташка хьалхле а йолаш, керда формаш юкъе а кхувлаш махулла дикагIа вIаштIехьбоаккхаш дIабахьа лаьрхIад оаха наха юкъера полит-массови болх.

Ермоловски птицесовхоза Сийлен доскага хьежаш боахк экскурсе хиннараш.

Укх деношка ССКП Нохч-ГIалгIай обкома пропагандани агитацени отдело гулъяь республикерча совхозийи колхозийи агитколлективай кулгалхой семинар хилар. Шин дийнахьа болх бир семинаро.

Семинар хьайийлар ССКП обкома секретара нов. Фоменкос. Цо ший къамаьла юкъе дийцар, Сталински областерча къахьегамхошта юкъе беш бола массово-политически болх вIаштIехьбаккхарах ССКП ЦК баьча соцамо яхача бесса, республикерча агитколлективашта хьалхашка латта декхараш.

Семинаре хиннараша, дикка раьза а болаш, ладийгIар ССКП ЦК лекторо нов. Кадышевс йийшача «Дунен халкъашта юкъера гIулакхаш» яхача лекцега. «Къам мукъа даккхара болама социально-экономически лард» яха дика чулоацам бола лекци йийшар ССКП ЦК лекторо нов. Глухаревс а.

ШоллагIча дийнахьа агитколлективай кулгалхой шин группах бекъа а бенна, Шелковской районерча Сталина цIерахча колхозеи Грозненски районерча Ермоловски птицесовхозеи экскурсе бахар. Экскурсе хиннараша совхозеи колхозеи боахамашка а агитационно - массови балхага а хьежар. Экскурси чакхъяьнначул тIехьагIа агитационно - массови балха опыт ювцаш къамаьлаш дир агитколлективай кулгалхоша. Шо-шоаш лелаю агитационно - массови балха формаш ювцаш къамаьлаш дир цар.

Къамаьлаш дьраша белгалдаьккхар совхозеи колхозеи производственни а агитационно-массови а балхашта юкъе шоашта зеденна пайданера гIулакхаш, цох тарра шоай балхашта юкъе пайдана да аьнна хеталуш дола хIамаш. Иштта семинараш вIашагI а етташ балха опыт дIа-юха тедилга пайдане хилар а дIахо йодача хана дIадахьа дезилга а белгалдир цар. Укх лохехьа кепа тох цхьаболча агитколлективай кулгалхой къамаьлаш.

Агитатораша доккха новкъостал ду

И. И. РОМАШКОВ,
Ермоловски птицесовхоза парторганизацен секретарь.

Iалаьмате боккха боахам ба совхоза. Керттера тха боахам ба коа тIара оалхазараш: котамаш, боабишкаш, москалаш. Цул совгIа доахан а хьакхарч а я совхоза. Пайда эцаш дерригa 7725 гектар лаьтта да тхога.

Кхыдараш юкъе доацаш 300 эзар боабишк хьалкхее лаьрхIад оаха укх шера.

Уж доккхий боахама гIулакхаш кхоачащдара дирекцена а ерригача болхлой коллектива а доккха новкъостал ду 62 коммунист юкъе волча совхоза партийни организацес. Верригa 25 агитатор ва, шоашта юкъе 20 коммунист а волаш. Массайолча отделенешка, цехашка дIачIоагIбаь ба агитатораш. ССКП XXI съезда материалаш Iомаяра 10 кружок вIашагIъеллаяр оаха. Укх кIирах ССКП ЦК АПО оттаяьча програмах съезда материалаш Iомаяь йоал массайола кружок. Кердача дешара шера ССКП истори Iомаделга вIаштIехьдаккха лаьрхIад оаха.

Лекционни болх дика дIахьу тха цхьаболча коммунисташа. Наха чIоагIа пайда эцаш лекцеш еш хьехархоша Рябуха Ольга Ивановнас, Дейко Анна Федоровнас. Болхлошта езаелар Рябухас йийша «Нохч-ГIалгIай АССР семилеткaх» яха лекци. Иштта дукха езаелар болхлошта В. И. Ленина вахарах, гIулакхех лаьца Дейкос йийша лекци. Нохчий меттал лекцеш ешаш, газеташ дешаш, тайп-тайпара пайданера къамаьлаш деш, болхлошта юкъе дика агитационно-массови болх дIахьу агитатора, къаьнача коммуниста, 1-ча отделенен управляюще Закаевс.

Дика агитатор ва комсомолец Исраилов Ширвани. Ше учетчик волча сомий бешамий бригаде нохчий а эрсий а меттала газеташ дийша а беседаш яь а ца Iеш, вIалла дешар ца ховча нохчий кхалнаха дешар хьех цо.

Болхлой бахача цIеношка чу а ухаш агитационно-массови болх баро боккха пайда лу. Агитатораша Закаевси Дейкоси из болх барах, хьалхагIа 30—35 саг мара ца ухаш хиннача, 100—120 саг ара а ваьнна баьца даараштa 2—3 дийнахьа оасар даь даьккхар.

ХIара бетта цкъа арадувлаш совхоза пенгазет да тха. Цо кхоачам бац тхона. Укх шера дуккха тираж йола газет арадоаккхилга лерхI оаха.

Агитаторашца хIара бетта шозза семинар ю оаха. Семинарашка балха гIулакхаш дувцаш лекцеш еш. Массаволча агитаторага агитатора блокноташ а да.

Боккха лоархIам бу оаха гойтара агитацен балха. Центральни усадьбе газетни витринаш, Сийлен доска, балха хьоккхамий доска да тха. ХIара отделене, ферме, птичникашка, пенашта доаххача алапашца яздаь плакаташ тIа, лозунгаш тIа, щиташ тIа яздаь а доахк балхаш кхоачащде аьнна тIаийца декхараш.

Совхоза коллектива хьалхашка латта доккха боахама гIулакхаш сийленца кхоачащдара партен хьалхленца къахьегамхой дегаш ура а увттадеш, агитационно-массови болх дIахьоргба тха агитатораша.

Агитколлективай кулгалхошта ший балха опыт ювц Ермоловски птицесовхоза дикагIа йолча птичницас К. Власовас.

Кхы а тоабергба оаха агитационни болх

В. КОМАРОВА,
Грозненски районерча «Советски Россия» яхача колхоза партбюрон секретара заместитель.

Грозненски районерча «Советски Россия» яхача колхоза агитколлектив 15 сагах латт. Уж ба хьехархой, медицински болхлой, производственни бригадайи фермайи учетчикаш, дикагIа бола колхозникаш.

Доккха декхар да тха агитаторашта хьалхашка латтар. Уж декхарийла ба ССКП XXI съезда решенеш колхозникашка дикагIа дIайовзийта а, ворхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра уж тIаберзабе а.

Тха колхоза тайп-тайпара боахамаш да. Грознена гаьна йоаццаш уллаш хиларах города дулх, шура, фуаш, сомаш, комсаш баьца даараш лоаттаде декхарийла я колхоз. Боахама дерригa доакъош дегIадоаладарца дIахо йодача хана дуккха а дикагIа Iалашбергба оаха нефтяникаш.

Из лоархIамера декхар кхоачащдеча партбюрон кулгалца хьинаре къахьег колхоза агитколлективо.

Полеводчески бригаде хьажкIаш лелаю 3 звено вIашагIъеллай, Тахаев ТIахIири, Батаева Малкани, Мацаева Пихаи керте а болаш. Цар къовсам лоаттабу шоаш лелаедеча кхашкара хIара гектара тIара 60 центнер хьажкIаш яха. ХьажкIаш хьувкъаяра эшараш цар хьалхха а даьд. Ханнахьа дика кийчъяь квадратно-гнездовой хьисапе дIайийнай уж ерригаш. ХIанз шозза урагIеипхорагIеи культиваци а яь, оасар а даь, латт цар кхаш.

Дика дIахьу укх шера шоай болх огородни бригадаша а. ДIадувш дола баьца даараш леладеча бригадо шоай кхашка шозза культиваци а, оасар а даьд. ХIанз Грозней базар тIа тха колхоза хохаш, укроп, кхыдола баьца даараш да. Вокх шин бригадо леладераш дIадогIаш дола баьца даараш да. Уж квадратно-гнездовой хьисапе дIадийнад. Из бахьан долаш трактораша царна гIулакх де вIаштIехьадоал. ХIанз хьалха кхачаш йола кабуц чуэца кийчлуш я огородни бригадаш.

Дика хьокхамаш да сомийи комсийи бешамашка болх беча бригадай а. Укхаза дуккхача балхашта механизаци яьй. Масала, комсий мугIараштa юкъерча лаьтта деш дола балхаш, опрыскивани, иштта кхыдараш. Нагахьа санна хьалха дийнахьа 0,11 гектара мара опрыскивани еш хиннаеце хIанз тракторашца 2,5—3 гектара ю.

Дукха кхоачамбоацараш долаш бар хьалха тха фермай болх. Дика латтацар цига агитационно-массови болх а. ХIанз фермашка плакаташ а, лозунгаш а, хьайбаш леладерашта хьалхашка латта декхараш довзийташ а, уж кхоачащде тIахьехаш а дола щиташ да. Иштта гойтара агитаци я бригадашка а. Бригадай кхашка цул совгIа, кха хьанад, масса гектар я, малагIа декхар тIаийцад гойташ, этикеткаш я. Бригадашка а, фермашка а хан-ханнахьа къахьегама листокаш арахец. Цар колхоза хьалхашка латта декхараш белгалдоах, дикагIа бола колхозникаш бовзийт, балхацара кхоачамбоацараш гучадоах. Агитколлективо хан-ханнахьа колхоза пенгазет арахец, дукха ха йоаццаш арахеца долаь комсомольско-кагирхой пенгазет. Цу тIа дувц колхоза декхараш, болх, кагирхой культурни вахар, спорт и. кх. дI.

ХIанз партийни собранешка комсомольцаш а бех. Цига цар шоай балхах, дIахо бергболча балха планех а дувц. Из бахьан долаш дикка тоабеннаб комсомольски организацен болх. Парторганизацес агитаторашца каст-каста семинараш а, беседаш а ю. Цудухьа шоай декхараш дика довзаш, царех колхозникаш дикагIа а, аттагIа а кхетаргболаш дувца ховш бу агитатораша болх. Къаьстта дика болх бу библиотека заведующес Удаев Оалхазара, клуба заведующес Удаев Лечас, хьехархочо Панфиловская Тамарас, иштта Магомадов Хаважа, Узаев Хожас, Элимханов Салмана. Цар а, кхыча агитатораша а каст-каста бригадашка лекцеш, беседаш ю, газеташ деш.

Агитационно-массови болх тоабарах тарра тоабеннаб колхозникий болх а. Къаьстта тоабеннаб механизаторий болх. Цар ханнахьа а, дика а йистедаьхад бIаьстан балхаш, дика гIулакх цу дIадийнача ялаташта а баьца даараштa а, хьинаре къахьег колхоза хьайбашта доакъар кийчдеш, хIанз ялат чуэца кийчлуш ба.

Колхоза агитколлективо партийни организацен кулгалца кхы а тоабергба агитационно-массови болх, цунца ССКП XXI съездо юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачащдара колхозникаш кхы а дикагIа тIа а берзабергба.

Массово-политически балха хьалхле коммунисташка я

В. Ф. СУНЦОВ,
Надтеречни районерча «Гвардейски» совхоза партбюро секретарь.

Тха совхоза керттера боахам — шурийнеи дулхаи дола хьайбаш леладелга ба. КIезига-дукха хьакхарч а коа тIара оалхазараш а леладу оаха. 10 эзар жа а да тха.

Шоашта юкъе, ше леладеча доахангара, хIара Iаттагара пхе бетта 1600 килограмм шурий яьккха Дулдаева а, хIара бIаь устагIангара 135—145 Iаьхар кхебаь Кагирбекови Кильматови а болаш, дуккха балха хьалхленаш лелаеш болхлой ба совхозе.

Уж доккхий балха толамаш дахара доккха гIо ду агитационно-массови болх лакхбаро. Тха парторганизаце чувоагIаш 45 коммунист ва. Коммунисташ а комсомольцаш а юкъе болаш 92 агитатор ва совхозе агитационно-массови болх дIахьош. Укхаза хьалхагIа йийца балха формаш ца а ювцаш, оахош лелаю цхьайола балха формаш ювцаргья аз.

ХIара болхлочо дийнахьа баь болхи цу балхах цунна доагIари яз а дийя хьалтох оаха. Цу тIулакхо балхах наьха безам болийт, хIаьта нах балха тIа а берзабу.

Лекцеш, дукхагIа йолча хана, клубе кино доладалалехьа 20—25 минута еш оаха. Лекцега дуккхача наха ладувгI, цул тIехьагIа кинога а хьеже, шоай са мукъа а даьккхе, цIа болх.

Бетта хIара отделене цкъазза хаттарийи жопийи сайренаш ю оаха. Цу сайренашка районе мел вола хьаким хул. Болхлоша мел деча тайп-тайпарча хаттарашта жопаш тел районерча хьакимаша. Дикка дегашта тоам хиле дIаух укхазара нах.

Массанахьа а хьалтеха мехка, вай республика совхозашта, фермашта, бригадашта кхоачащде дезаш хьалхашка латта социалистически декхараш тIадолаш монтажаш я тха.

Гойтара агитацен лозунгаш тIа, щиташ тIа, ишта кхычар тIа къаьстта белгалдаьха да совхозо, бригадаша, е къаьстача болхлоша де аьнна тIаийца декхараш.

Хоржамаш хиннача хана денз хIара итт-итт цIенна тIачIоагIваь болх беш цхьацца агитатор ва тха. Ца хаддаш шо-шоай цIеношка, кхыча объекташка агитационно-массови балхаш деш хьабоагIа тха агитатораш.

Коммунизм хьалъяра, ворхI шера план кхоачашъяра болхлой оарцагIбахара дирекцена а партийни организацена а доккха гIо ду цар.

Юрташкара интеллигенци— агитмассови балха юкъе

В. А. ЛАЗОРЕНКО,
Наурски районерча Калиновски комсий совхоза парторганизацен секретарь.

Тха керттера боахам 616 гектара тIа дIайийна комсаш я. ДIахо йодача хана шеръе лаьрхIад оаха комсий бешамаш.

Боахама гIулакхаш вIаштIехьа дахара дика новкъостал ду агитатораша. Парторганизаце 45 коммунист ва. ДикагIа болх булургба аьнна хетача коммунистехи комсомольцехи 25 агитатор хержав оаха. ХIара бригадеи цехеи шишша волаш дIабийкъача агитатораша болхлошта юкъе газеташ дешаш, тайп-тайпара беседаш ешаш балхаш ду.

14 саг юкъе волаш лекторий группа я тха. Лектораштa юкъе лораш, хьайбай лораш, хьехархой, агрономаш, зоотехникаш, иштта кхыбараш ба.

Пайдана а боккха аьттув болаш а да радио чу гIолла лекцеш ешилга. Тайп-тайпарча специалисташа-лектораша сакъердаме а наьха ладувгIа безам болаш а лекцеш еш радиоца.

Совхозе бетта шозза арадувлаш дуккха а тираж йола газет да. Берригача болхлошка дIакхоач газет. Хадданза ювцаш хьалхле лелаеча, дикагIа болча болхлой опыт хул газета тIа. Цул совгIа хIара бригаде арахецаш къахьегама листокаш а я тха.

1951 шера денз дика тоадаь Сийлен доска да совхозе. Диззача шера, тIера Iо ца а воаккхаш, Сийлен доска тIа ваьла хьалхле лелаю болхло, шу йистедаьлча Сийлен книжка тIа дIаязву оаха. Цу гIулакхо болхлошта юкъера яхь совйоакх.

ХIара болхлочо дийнахьа даьккха ахча тIаяздаь йола учета листокаш хьалъетт оаха. Дийнахьа 6 тума доаккхаш а ба тха совхоза цхьабола болхлой. Цу агитационни балха формо дикка безам болийт наьха балхах. Агитационно-массови балха доккха новкъостал ду совхоза доалахьа киноустановка хиларо. Хадданза кино хьокх оаха массайолча отделенешка.

Совхоза 200 саг чухошаш клуб я. Дика болх беш я тха художественни самодеятельноста коллективаш а.

Тха агитаторий болх

А. ГАГИЕВ,
Первомайски районерча Орджоникидзе цIерахча колхоза агитколлектива кулгалхо.

ССКП XXI-ча съезда решенеш ювцаш шоай торонашка а хьежа, доккхий декхараш тIаийцад тха колхозникаша 1959 шера.

Съезда решенеш а, ворхI шера плана Контрольни цифраш а колхозникашка дIайовзийташ дукха балхаш даьд тха колхоза агитатораша. Цар иштта дIадовзийт колхозо тIаийца декхараш а, уж кхоачащдича колхозникий вахар тоалургхилар а дувц.

Тха агитколлектив йоккха яц. Верригаш 12 саг ва. Цхьабакъда, дика дIанийс а баь, шо-шоай участкашка агитационно - массови болх дIахьош ба уж. Масала, МТФ агитатор я доярка Грибанова. Цо хьайбаш леладерашта каст-каста беседаш ю, газеташ, журналаш деш, ферме къахьегама листокаш арахец. Агитатора дувц шура а, кхыйола хьайбай продукташ а дукхагIа яьхача колхоза боахам тоалургболга а, тIаккха колхозникий хьал кхы а дикагIа хургдолга а. Иштта шоаш болх беча метте дIачIоагIбаь ба вожаш агитатораш а. Агитатораша къахьег фермашкеи бригадашкеи гойтара агитаци хилийтара. ХIанз ворхI шера плана цифраш а, колхоза декхараш а гойташ дола щиташ хьадаь а, цхьадараш дIаоттадаь а даьннад. ДIаоттадеш латт вожаш а.

Оттаяьча ханна дика чакхдаьккхар колхозо бIаьстан ялаташ дIадувлга. ТIеххкхоачашъяьй сомий бешамаш дIайогIара план. ХIанз дIадийнача ялаташта гIулакх деш ба колхозникаш. Тахан а балха араяла кийча я йол хьокха машинаш. Йол хьокхача бригаданна керте латт агитатор комсомолец Хакиев Къарамсолта. Кийча я ялат чуэца машинаш а.

Дукха ха йоаццаш техника ийцай колхозо. ХIанз тракторaш а комбайнаш а, кхыйола юртбоахама техника а я тха, царца болх бе тоъал трактористаш а, комбайнераш а, кхы бола специалисташ а ба. Дуккха а дикагIа кхоачащдергда колхозо хIанз денз дIа кхашкара балхаш.

МТС-агара техника эцар бахьан долаш керда декхараш эттад тха агитколлектива хьалхашка. ХIанз дукхагIа болх бе беза тха механизаторашта юкъе уж колхозе дIачIоагIбеш а, балхашта дикагIа тIаберзабеш а.

Колхозникий кхетам лакхбеш, колхоза хьалхашка латта декхараш кхоачащдара уж оарцагIбоахаш, кхы а дикагIа болх бергба тха агитколлективо дIахо йодача хана.

Семинаре хиннараш Шелковской районерча Сталина цIерахча колхоза дояркаца Е. Авиловаца къамелаш деш ба.

Семилетке хьалха латтараш

Ленински преме лауреат вола А. Н. Свистунов

ОРЕНБУРГСКИ ОБЛАСТЬ. СССР-е доменни пийшкаш хьалъяра методаш овлангара денз тоаяь эргаяхарах А. Н. Свистуновна 1959 шера Ленински преми хьожайир.

Керда чоалхане декхараш кхоачашдеш я хIанз треста коллектив. Йоккха прокатни стан хьалъеш йоалл из. 1960 шера хьалхарча квартале хьалъяь яла езаш я стан. Укхаза кхоачашде деза балхаш № 2 йола домна хьалъеш даьча балхел массехказа дукхагIа да.

СУРТА ТIА (аьрдехьара аьттехьа): А. Н. Свистунови, лаьттанна кIалха еча гIишлонашта балхаш дайташ вола И. М. Замятини, «Спецстроя» управленен инженер С. Т. Приступеи прокатни стан хьалъеча.

Б. Клипиницера сурт — ТАСС фотохроника

ССКП Пленума накъа дахара

Комплексни механизацена шерра никъ ле

Укх шерарей семилеткани план толаме кхоачашъе буровикий вIаштIехьдаргда, нагахьа санна комплексни механизаци автоматизаци цар шоай балха юкъе кхухье, бурув деттара балхий мах лохбе гIерте.

Берригача Нохч-ГIалгIай республикерча бурув деттараша санна чIоагIа къоабал беш тIайийцар Карабулакски бурув деттача контора болхлоша партен ЦК июньски Пленум хьаелларах бола соцам. Шерра социалистически яхь яьржар царна юкъе пленум хьаеллача денга ах шера план кхоачашъяра.

Хьалхле лелаеча болхлоша беча балхо хьахьокх бурув тохилга кхы а сихден къахьегама овсарле дIахо йодача хана кхы а лакхъеи торо йолга. Из вIаштIехьдаргда керда техникеи бурув тохара технологии балха юкъе кхухье.

ТIехдика йола техника арахец вай даьхен промышленносто: электрически а пневматически а дIоагIаш, иштта кхыяр.

Эггара хьалха, керда механизмаш Iомаеча хана каст-каста йохар уж. ХIанз нагахьа мара хилац из.

Бурув тохара балхаш сихдараи цар мах лохбараи боккхача лоархIамера гIулакх да «УРУ» яхача утяжелитела регенераци елга.

Духхьала ший болх кхоачашбарал совгIа цу установко торо хулийт утяжелителага дIадодар 18—20 процент кIезигде а маркхал кийчбеш йовш йола ха лоацъе а.

Балха юкъе керда техника кхухьилга эсала а лел, хIаьта бурув деттара балхий мах хийра лох а, лац, механизмашта кхоачам хилал оатхалаш ца хилар бахьан долаш.

Халача балхашта механизаци яра керттера дакъа лоац рационализатораша.

Укх шера 60 гаргга керда рационализаторски предложени еннай цар, хIаьта царех дукхагIа яраш чакх а яьннай, цар 86 эзар сома пайда а беннаб.

Дукха рационализаторски предложенеш тийннай бурув деттача мастера Вершовске (7 предложени), слесара — вышкомонтажника Кудрича, слесара Буслаевс, иштта кхыбараша.

Цхьан предложенес 60588 сом пайда беннаб

«Октябрьнефта» НПУ предприятешка чакхдоалаш латт рационализаторски балхата хьажар - конкурс. Конкурсе дакъа лоац массайолча предприятеша, цехаша.

Укх шера хьалхарча 4 бетта 200 предложени еннай управленен предприятешкарча рационализатораша, хIаьта царех 117 балха юкъе а йихьай.

Цу ханаца нийсйича дIадахача шерарчул 72 процент дукхагIа еннай рационализаторски предложенеш, хIаьта 51,5 эзар сомага кхачалца пайда дукхагIа а хиннаб.

Эггара пайдане ярех лархIа езаш я бурув деттача цеха воккхагIа волча инженера нов. И. Г. Борща енна предложени. Гойт-Корт яхача моттиге скважина хьалъеча хана 600 метрагара 200 метрата кхаччалца цемент йоттара лакхал кIезигде, аьнна, предложени елар цо. Цу гIулакхо торо хилийтар хIара скважине 65 тоннаta кхаччалца йола цемент кхое. Шера 60588 сом пайда боал нов. Борщас еннача предложенех.

Дика пайда лу Грозненски Iилматохкама института инженера нов. Л. Г. Алексеевс еннача предложенес а. Шера 29,6 эзар сома пайда лу цо.

Дукха ба «Октябрьнефта» НПУ ССКП ЦК июньски Пленума сийна керда предложенеш телаш бола рационализатораши изобретателаши.

И. МАЙОРОВ.

Сихде кхашкара балхаш!

Хьажкlаш дика кхею

Еррига совхоз санна керттера юртбоахама декхар дулхи шуреи доаккхилга долаш я Надтеречни районера «Надтеречный» яхача совхоза № 1 йола отделени. Хьайбаш леладелга дIахо дегIадоаладара, царех хьабоала пайда совбаккхара лоархIамера гIулакх да хьайбашта кхоачам болаш, дикагIа дола доакъар Iалащделга.

Укх шера отделенес дIайийнай 1636 гектар хьажкIаш. Царех 900 гектар фуал яьхача хьажкIаштеи 350 гектар силосаи, хIаьта 48 гектар мошача доакъараи лаьрхIа я. Агротехнико хьеххача тайпара толамца чакхдаьккхар отделенен болхлоша бIаьсти хьажкIаш дIаювлта. Еррига хьажкIаш, мошача доакъара йийнача 48 гектарага денз яраш, квадратно-гнездовой хьисапе йийнай. Цо торо хулийт дерригa а хьажкIаш Iалашъяра балхаш машинаца чакхдаха.

Отделенен кулгалхоша (управляющий Матагов Хусейн, агроном Сенин) ший ханнахьа, вIалла бIаьсти балхашка ара а балале, вIашагIъеххкай хьажкIаш лелаю механизированни звенош. Цу ханнехьа а белгалдаь хIара звенонна дIаденнад болх бергбола лаьтташи техникеи. 1-ча отделене еррига а 8 механизированни хьажкIаш лелаю звено я; хIара звенона тIачIоагIъяьй 150 гектар хьажкIаш. Цхьан звеноца веррига а шиъ саг ва: трактористи сеялщики. Цу шин саго Iалащду уж 150 гектар хьажкIаш дIаювлга а, царна макха боаккхаши культиваци еши хьалкхеелга а, гурахьа уж чуэцилга а. Отделене къахьегам дика вIашагIбелла хилари, механизатораша, сеяльщикаша шоаш ца кхобеш дика къахьегари бахьан долаш еррига совхозе эггара дикагIа чакхбаьккхаб хьажкIаш дIаера болх 1-ча отделене. БIаьстан балхаш дикагIа дIадахьара лаьцача социалистически яхье хьалхара моттиг а совхоза Ще байракх а яьккхай 1-ча отделенен коллективо.

— Тха отделене меттел ерригача совхозе а эггара дикагIеи. квадраташ нийсагIа йолаши я Шатоев Мовлада звенос лелаеш йола хьажкIаш, —йоах 1-ча отделенен агронома нов. Сенина,— Шатоев Мовладеи цун помощника Даниленко Дмитреи массарел хьалхагIа а дикагIа а чакхдаьккхад шоай 150 гектар хьажкIашта макхаш доахилга, культиваци елга. Цкъа хьажкIаш хьатIаялалеи. шозза тIаяьнначул тIехьагIеи кхозза макха баьккхаб цар; ерригача хьажкIашта урагIеи-пхорагIеи культиваци а яьй, цхьан кIоагачу 1—3 мара хьажкIа йоацаш нийсъяь дIаоттаяьй. Шоаш беш бола болх дика барал совгIа нормаш тIеххоачаш а ю цар. Масала, хьажкIаш дIаювча хана планах 12 гектар е езача 25—30 гектар ювш чакхбаьлар механизатораш, хIанз нормах 22 гектар йолча хIара дийнахьа 30—35 гектар культиваци ю цар. МоллагIа а болх дика, чехка чакхбаккха торо хул цар тракториста, комбайнера, сеяльщика говзалаш йоахкаши вIаши хувцалуш болх бе йиш йолаши хиларах; барт болаш, цхьаккха а хIаманна шоаш кхо ца беш хьинаре къахьегаш хиларах.

Иштта дика къахьегаш, дика хьажкIашта гIулакх деш ба трактористаш Музакаев Увайс, Матаев Арби, цар помощникаш Кагаев Илман, Наумов Петр. Тракторни агрегаташца бе мел беза болх баь, тоаяь дIаоттаяьй цар 300 гаргга гектар хьажкIаш. Механизированни звеношта тIачIоагIъянза йолча хьажкIашта оасар деш а нийлхъеш а дика балхаш деш, балха нормаш тIеххоачашъеш ба Баркханова Рабу, Бетризева Хадишат, Тейсумова Аймани, Салаева Захра, иштта кхыбараш а. ХIара дийнахьа оасар дара а, хьажкIаш нийлхъяра а нормаш 145—150 процент кхоачашъю цар.

Укх шера оттаяьча планах 19—20 центнер мара йоацача хIара гектара тIара 40 центнер фуал яьхача хьажкIийи 350 центнер мошача доакъарийи яккха дош деннад отделенен механизатораша а кхыча болхлоша а.

Доккхийча толамашца шоай декхараш кхоачащдеш, хьинаре къахьегаш ба укх деношка Надтеречни совхоза 1-ча отделенен къахьегамхой. Шоай балха толамаш цар хетаду вай партен ЦК июньски Пленума.

А. ХАРСИЕВ.

ПЕРВОМАЙСКИ РАЙОНА КХАШКА

Дика хьатIадаьннад бIаьсти дIадийна ялаташ — хьажкIаш, гидуаргаш, иштта кхыдараш Первомайски районерча Орджоникидзеи Ленинеи цIерахча колхозашка. ДIадийнача ялаташта дика гIулакх деш ба Орджоникидзе цIерахча колхозера къахьегамхой. ХьажкIаштеи гидуаргаштеи дика а сиха а оасар дарца белгалбаьннаб Тимурзиев Хьасан керте латтача бригадера болхлой.

Духхьала 12 дийнахьа 106 гектар гидуаргашта оасар дир цар. Сиха барал совгIа дика а бир цар болх. Къаьстта дика къахьийгар Хамхоев Iумара, Хашиев Джабраила, Хакимова Совдата, иштта кхыбараша.

Иштта цхьоагIонца къахьег хьатIадаьннача ялаташта гIулакх деча хана Ленина цIерахча колхозерча къахьегамхоша а.

МагIалбика районерча Вознесеновка яхача юрта юххе да колхозо хьажкIаши гидуаргаши дIайийна лаьтташ. Цига ялаташта оасар де вахавар колхозера 90 саг. Дика къахьийгар Битиев Ахьмади Араптханов Iаддал-Рашиди керте латтача звеноштарча болхлоша Х. Костоевас, К. Хашиевас, Л. Бековас, иштта кхыбараша.

А. АУШЕВ,
В. ДЗЕЙТОВ.

ТАТАРСКАЯ АССР. Казане хьалъяь йоалаш латт Поволжье эггара йоккхагIчарех йола механизированни шурий завод. БIаь тоннал тIех шура а тайп-тайпара шурий продукташ а чакхйоахаргья заводо цхьан сменах — из я укх шера июнь бетта болх бе йолалургйолча завода хьалхарча очереда балха овсарал.

СУРТА ТIА: шура дIачуийеча цехе. Слесараш Б. А. Блинови (аьттехьа) А. М. Тихонови оборудовани вIашагIйоллаш боахк.

В. Кошевой сурт — ТАСС фотохроника

4500 боабишк лелаю Бояриновас

Ши шу гаргга ха мара яц къоначa болхлочо Бояринова Анастасияс коа тIарча оалхазараща болх бу. Цул хьалхагIа 10 шера а хиннай Бояринова совхозе полеводстве болх беш.

Совхозо Сийлен грамоташ, ахчан совгIаташ тийнад хьалхле лелаеча болхлочоа цо йоккхий къахьегама коталонаш яхарах.

Ерригсоюзни юртбоахама выставке а хиннай хьинар дола болхло.

Духхьал ше Iунал деш 4500 боабишк лелаю нов. Бояриновас. Денна а бус а Iамашка лел боабишкаш. Бакъда, Iамашта йисте латтача яьшкилгашка цIаккха ца хадийташ, бедаргий барзкъаш дувхача, ший «доттагIашта» даа хIама лоаттаду цIи хезача болхлочо.

Яхкача боабишкашта къаьстта Iунал ду Бояриновас. Планах шера хIара яхкача боабишка сих 95 фуъ гулде дезача, хIанзале а хIара яхкача боабишка сих 60 фуъ гулдаьд, вешта аьлча 125 процент совгIа план кхоачашъяьй цо.

Къаьстта дукха деза Бояринова Анастасияна кагийча боабишка кIоригашта гIулакх делга. Соахка ше лелае аьнна хьайийцача кIоригех 97 процент кIоригаш хьалкхейир цо.

ХIанз 10000 кIориг хьа а ийца царна Iунал де лаьрхIа я Анастасия. ХIаьта совхоза кулгалхой а духьал бац цу гIулакха: уж тийша ба Бояриновас лерттIа гIулакх а деш, планах йоагIараш а ца йолийташ, кIоригаш хьалкхеергхиларах.

Коммунизм хьалъяра ворхI шерара план сийленца кхоачашъеча болхлой сурташца Сийлен доска тIа хьалтеха доал Бояринова сурт а.

Хь. МАГОМЕДОВ,

Сурта тIа: Ермоловски птицесовхоза цIи хеза птичница Бояринова.

И. Плиева сурт.

Вай лоалахошка

ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкомо Дагестански АССР-е кхалнаха юкъе а, сомий бешамашка а, пионерашта юкъе а беш бола болх бовза вахийтача 14 комсомольски болхлоех 5 саг, ВЛКСМ Дагестански обкома отдела заведующен заместитель Магомедов Керим керте а волаш Касумкентски районе ваха хилар. Цига царна дайзар района колхоза керттерча даькъа тIа — сомийи комсийи бешамашка комсомольцашеи кагирхошеи деш дола балхаш.

ССКП Касумкентски райкома секретара нов. Гаджиевс тхона дийцар районе латаш 2700 гектар сомий а 300 гектар комсий а бешамаш хиларах. Цул совгIа колхоза лаьтташ тIа 100 гектар боча бIараш а да.

Колхозаша сомий бешамех 1958 шера баьккха пайда 7,6 миллион сомага дIакхоаччаш ба — йоах нов. Гаджиевс. — ХIаьта укх семилетке, — йоах цо дIахо, — 10300 гектар, е хIанзчул 5-зза дукхагIа хургья тха сомий бешамаш, цар 1965 шера 70 эзар тонн сом лургба. Из бехктокхамера декхар кхоачащдара колхозаша шоай плодопитомникашкара гаьнаш дIайогIаргья. Цхьан «3 Интернационала» цIерахча колхоза питомнико хIара шера 75 эзар га лу. Бешамаш шеръярал совгIа кердача Iажий фу доладеш а да тхо. Кердача фух ба Джир-Годжи яха шелалах ца кхера а, дика чам бола а Iажаш. 1958 шера Гаьнарча Къилбаседе цу Iажий 75 тонн яхьийтай оаха.

3-ча Интернационала цIерахча колхоза агронома Абдумажалов Мовлдина дийцар тхона 1960 шера питомник 20 гектарагара 100 гектарага дIакхоачаргйолга а, цо семилетка чакхйоалаш 3 миллионал кIезигагIа йоацаш гаьнаш лургйолга а. Ерригача колхоза питомникаша 5 миллион гаьнаш лургья. Сомий бешамаш лелаяра чIоагIа новкъостал ду комсомольцашеи кагирхошеи.

— Тха колхозе массава а бIаьстан юххье сомий бешамашка болх беш йола комсомолцийи кагирхойи бригадаши звеноши вIашагIйохк. — йоах Абдумажаловс. — Бешамашта бIаьстан балхаш даь баьлча йол хьакха болалу уж. Иштта бIарччача шера болх бу цар. Бешамашкара лаьтта гаьнашта гонахьара мара оаха тоадеш ца хиларах дукха йол хьокх оаха сомий бешамашкара.

Цига тхона гучадаьлар колхозаша шоай питомникашка дIаде хьуна сомий ги ийдеш хилар. Тхоца хиннача ВЛКСМ Советски райкома секретара Мусаев Вахас лоалахошта хьуна кхорий, Iажий, хьачий генараш а лурглолаш, цар Советски района колхозашта дIайогIа гаьнаш а лургйолаш гIулакх вIаштIехьадаьккхар.

— Тхоай торонашка а хьежа, — йоах Абдумажаловс, — колхоза комсомольски собране 360 гектарах хIара гектара тIара 90 центнер сом баккха лаьрхIад оаха. Цунца ворхI шера план 5 шера кхоачашъергья оаха.

Ю. МАКСИМОВ,
ВЛКСМ Первомайски РК секретарь.

Идрис БАЗОРКИН

Артиста никъ

КИНОПОВЕСТЬ

(ДIахододар. Долалучунга №№ 32, 33, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 хьажа).

МАШИН юхасоц. Сийрда костюм ювхаш йола кхалсаг, машина тIара Iо а яьле, аллее гIолла хьийдда театргахьа дIайода, хIаьта Махьмуд, дуккха гIозбаьнна кагирхой шийца а болаш, гаьна ваьнна, парке гIолла дIавода.

Кхалсаг едда сцена тIехьашка йода. Администраторга хетт цо:

— Фестивале дакъа лоацаш хинна Ишхоев яхар бIарга мишта гургвархьогI? Из хIанзза...

— ХIанз укх сахьате дIавахар-кх из укхазара,— аьле беззаме жоп лу администратора.

Кхалсаг парке юхайода... Парка аллеяшта кIалгIолла сакъердаш лелаш бIаьш, эзараш нах ба, цхьабакъда, Махьмуд-м вац царца. Сахьатага а хьежаь, шорттига машинага йода из.

IУЙРЕ. Дуккхаз вIаштIара даьча цIеношта юххе юхасоц такси. Цу тIара Iойоал из вайна йовзаш йола кхалсаг. ХIанз цунца йиIиг а я. ЙиIиг машина юхе а йитаь, лагIаш тIа гIолла хьалтIа а яьнна, Махьмуд вахача цIен наIарах тата ду цо.

Цхьан йоккхача саго хьаелл ниI.

— Ишхоев бIаргаго йиш ярийхьогI? — хетт кхалсаго.

— Из-м вахав. ХIанз дукха ха йоацаш поезд йолча вахав из.

КУРСКИ вокзала перрона юххе латт поезд. Къулбехьарча республикашкара фестивале баьхка хинна хьаьший цIаболхаш ба. ГIараш. Иллеш. Белар. Лекхаш пандараш, деш халхараш.

ГIарашта юккъе гIолла хьахоз радиос яхаш:

— Москвера Баку йодаш йола поезд йиълагIча платформагара йода. ЦIаькха а юха оал шоана аз...

Бориса, Чижика, кхыча доттагIий Iадика ювцаш ва Махьмуд. Йоддашехь а вагона хьалтIа а ийккха, кулг лестаду цо новкъосташка. Перрона тIа доахаш илли хоз: «Своих друзей, своих подруг — не забывай».

БИЙСА. Поезда корех арахьежача, баьдеча сигаленах бIаргагу тIехлелхаш гаьнаш, зIанара бIоагIий. Цкъаза Iалаьмате дукхеи сийрдеи лампаш йоагаш а, цкъаза низткъа мара хоа ца луш сердалонаш ювлаш а хьагуча а лелхаш, мича яхар ца ховш, юха а къайлаювл гаьннара городаш, юрташ...

КIАЬДАЧА вагона уйча а ваьнна, уйлах венна корах арахьежаш латт Махьмуд. Цунна гаьна йоаццаш я шийттара яьнна хила мегаш цхьа йиIиг. Из йиIиг цхьа илли доахаш я.

— Харькове каста кхоачаргдий вай? — хетт йиIига проводницага.

— Цхьан сахьата кхоачаргда,— аьле жоп лу вокхо йоддашехь а.

Махьмуд кIалгIолла царгахьа хьежаш ва. ЦIаьхха йиIига юхьах цхьа хIама дага а дехе, юха а цунна бIарахьож Махьмуд... Ший бера ханара хIамаш дагадох цунна. Женя... Керта кIажарган а йолаш... ЙиIига юхьи Жене юхьи вIашагIъув...

Цецваьнна йиIига дIатIа а вахе хьалоац цо из...

— Фуй хьа цIи?

— Наташа я,— оал йиIига.

— Хьаний хьо хIаьта? — сихвенна цун юхьа тIара массе а белгало зувш ва Махьмуд. ЙиIиг елакъеж, Махьмуда тIехьашкахьа латтача цхьан сагага маькаро бIаргкхоаб цо.

— ХIана латт хьо, дIаала вотега,— шийна тIехьашка цхьа кхалсаг йист хулаш хоз Махьмуда. Цу гIарах сов чIоагIа цецваларах цунга цIогIа эккха минут яханзар. Саббарах, кхера а кхераш, юхахьож из...

Цунгахьа кхалсаг а хьажанзар кхы кIезигагIа цецъяьнна-м.

— Махьмуд?! — эккх кхалсагага шорттига. Махьмуд цунна дIатIаволалу, бакъда, цецъяьнна латтача йиIигагахь дIахьож кхалсаг...

— Женя! — ийккхар цунга хIаьта а. ГIадвахарахи дега баьннача бохамахи диззаь дар из дош.

БИЙСАННА юкъера хьагучалелхача станцешта, разъездашта юххе гIолла тIехлелх вагонаш. ХIаьта Махьмуди Женяи хIанз а дIа ца боалаш корага латт.

МАХЬМУД хIанз а корага латт. Женя — шляпа а туллаш, йиткъа полтув а ювхаш купера хьаарайоал. Наташа дехьа оагIорахьа, чемодана юххе я.

— ХIаа. Со-м еннарг лаьрхIаяр...— Кулгаца ший керта чеш хьалъайду цо. IШира, кIоарга муа боал кертах. — Хирург... укхан да бахьанце йисар со ца леш.

— Ираз долаш моттиг нийсъеннайий хьона? — яхаш хетт Махьмуда, Женегахьа дIа а ца хьожаш.

— Вай зIамига долча хана яьккха ха-м дуненахь йицлургьяц сона, — аьле шорттига жоп лу Женяс.

Махьмуд, цхьан хIаманга уйла а яха, корах арахьежаш латт.

— Тамашне болх ба-кх кхела болх а... ТIеххьара вIашагIкхийтта хила а мег вай... — Женя юха а йийрзаь латт. — Далла ба хоастам, искусство-х ма йий сона! — йоах Махьмуда.

Йоккхийча станце йоага лампаш гучалелх корех...

Женяс Махьмудага кулг лу. Цо йист а ца хулаш барт боаккх цох. Женяс сихха боча кулг хьокх цун басилгах... — Маьрша Iалва... А..: Сона кхы а бIаргавов веза хьо... сцена тIа. Iадика хийла!

Поезд юхасоц. ЙиIиг хьалхагIа дIаарайоал тамбура тIа. Махьмуд царца аравала безам болаш хул, цхьабакъда, Женяс аравалийтац из.

— Ма вола, — яхаш дех цо шорттига, тIаккха цунна бIарахьежаш тоъал ха а яьккхе, дIайода из...

Хоза дегIа кеп а йолаш волча къонахчунца тIаьн-кIал пхьарс а белла дIайода Женя тротуара тIа гIолла. Царна лалла а яьнна йода йиIиг. Женяна цхьа сакъердаме хIама а дувцаш, бе йоалла чемодан атта леста а еш вода къонах. Нах дIаара бувлача керттерча наIарашкахьа лест уж. Вагона корага а этта, царга хьежаш ва Махьмуд. НаIарех городе дIаара боалача метте дIакхаьчача, шийга цхьа саг кхайкача санна, цIаьхха юха а хьежаь, наIарех дIакъайла йоал Женя...

— Цхьаккха хIама а ца хилча санна деций, — йоах Махьмуда цIаьхха хьакхийттача саго санна. — Дуне яI-кх, дуне...

КАВКАЗА лоамашка, Махьмуда даьй-мехка юрташка гIолла йода поезд. Гаьннара бIаргагу йоккхача заводий гIовнаш, дуккхаз а вIаштIара даь цIенош.

— Хьайла мишта тоаеннай, — йоах Махьмуда корах ара а хьежаш шорттига борд-бордах. Станци. Станцена хьалхашка хьалтеха йоазув дсал: «Грозный».

Поезд юхасоц. Вагона чура Iоъара воаллашехь духьал баьхкача геттара дукхача доттагIий. мархIа вода Махьмуд. Царца ба Шапи, Сафар, Вадик. Шапи сов чIоагIа варстарах зIамига хеталу. Цун яьшача юхьа тIара мордаш хебадала доладеннад. Сафар, тенна, сома, дIаьха мекхаш долаш ва. Цхьацца болча наьха мекхел дIаьхагIа-м цун бIаргцIацкъамаш а да. Вадик гIаьхьа дегI а долаш, маьлхо хьатар а вихьаь ва. ДоттагIий Махьмуда тIахьелх. Сафара мархIа веллача хана Махьмуд низткъа мара хоа а лац...

— Ер-м массаз а ше хиннар ва! КIаьнк санна зIамига а волаш! — яхаш цIогIа детт Сафара.

ХIанзалехь а дуккха зизаш кхаьчад Махьмудага. Гулбенна латтача дуккхача наха дIатIавода из. Цунна хьадухьала воагIа Иван Федорович Павлов. Из а ва кIезиг-дукха текхаьи кIайвала воладеннеи.

— Марша воагIалва, во! — йоах цо Махьмудага. МархIа а велла, барт боаккх. Цунна уллув я Вера Павловна. Из бIарлех хий даьнна я. Цо а мархIа а велле барт боаккх Махьмуда. Йист а ца хулалуш, Вера Павловнай балам тIа корта IотIабохийт Махьмуда...

ДОККХА, дика мебель латташ дола цIа. Балкона тIа дIаара воала наIараш. Балкона тIара бIаргагу городи Iалаьмате дукхача лампаша сийрдаяьха гувнаш тIа яда промыслаши. ЦIагIа чухь а балкона тIа а хьаьший ба. Цхьабараш гIаьленаш увзаш ба, цхьабараш духхьала салоIаш хайша Iеш ба. Дехьа йистте хIанз дукха ха йоаццаш хьаьшаша чай менна истол латт. ДIа мел хьежаьча гуш зизаш да. Цхьан гIанда тIа дада — кIай бустамаш а доахкаш чокхи, сира кий, дото кхаьла шалта...

Махьмуд дивана тIа Iохайна вагIа. Вера Павловнай кулг бе а доаллаш, хьесташ санна, беззаме цу тIа гIолла кулг а хьекхаш вагIа из. Павлов кIай костюм а ювхаш, сакъердаме а волаш, гIаьле а увзаш цIен-юккъе гIолла дIа-юха ухаш лел. Уккказа ба Сафар, Шапи, Вадик, Махьмуда новкъостий, къамий ансамблера балетмейстер

— Иван Федорович, — йоах Шапе, — къувсац оаха. Из котваьннав! — Махьмуда тийнна зизаш хьахьувкх цо. — Бакъда, из тIайийцар-м город, интеллигенци мара яц!.. Лоамароша, болхлоша, колхозникаша ер мишта тIаэц ховргда-кха вайна...

— Уж-м вайл хьаькъал долашагIа ба хьона! — аьле юкъе эккх цунна Павлов. — Тешаш хила мара везац хьа — укх искусствон-м цар а берг бац хьона интеллигенцес бечул кIезигагIа мах.

— Иван Федорович, — хьалъураэккх тенна дегI дола Сафар,—тхо-м из къувсаш мичад, цхьабакъда, ер цунна ца эшаш йола хIамаш сенна тел оаш Махьмуда? — цецваьлча санна массанена бIара а хьежаь, чокхи уллача гIанда пIелг тIахьокх цо.

— ХIаний уж «ца эшаш»?

— ХIанзчул ткъо шу хьалхагIа а чокхи хьаштдолаш из ца хиннадаь я-кх. Фу де дувхаргда цо чокхи? Маскараде ухаргва из чокхи а дийха е «Индийски» халхар дергда цо?— аьле Сафара гадоакх Шапе а.

— Сабар, сабар! — йоах Павловс.

— Вайнаьха халхар дешшехь а цу гIулакха хьабаьча нахага мара дулургдац ала гIерт шо? Ишта хетий шоана? Из гIалат да. Балета школа — хьаштдоллаш долча халхара дIоагIа да!

— Мичара, хIанз цхьанна школа а, классика а из хьалвоаккхаргвац. Керттердар тиннад — ха дIаяхай!— йоах Шапе цхьа доккха хIама ховча саго санна.

— Ха? ХIанзчул тIехьагIа итт ди даьлча со ваьча юрта, АтагIа концерте вIашагIкхетаргда вай! — йоах Махьмуда дог ура а этта. — Цигга къоастадергда-кх вай моцагIа денз воаш къувсаш дола из дош! — оал Махьмуда тоIIадаь. — Аз гойтаргда шоана нохчий халхара техникеи классикеи мишта хила еза-м!

—Гой! Хезарий шоана! Из вай Iаьдалах да! — йоах Павловс раьза а хинна. — Къарбе Iа, Махьмуд, хIама ала йиш йоацача боахаш!

Шапии Сафари, кIаж а бахе, белалу.

ХЬАЬШИЙ дIакъаьстаб. Махьмуди балетмейстери цхьаь бисаьб.

—Ткъо шу да Кавказски ансамблана кулгал деш со вола! ХIаьта из яхар со ва хьона: хьа хана кхаьча саг кога- бухьара увтталургвац! Хьо-м кога-бухьара халха вувла безам болаш ма вий! Из а итт дийнахьа Iома а венна! Бехк ма баккхала, тхо-м дерригаш а Iа бегаш бу мотташ дар...

— Мичча бесса дале а Iа сайна хьехар дех аз хьогара! —яхаш тIагIерт Махьмуд

— Мегаьд! Со-м кхоана а тIехь кийча ва хьона! — аьле раьза хул балетмейстер.

— Баркал хьона. Кхоанарга тIехьа а ца доахаш, хIанззе а долалоре бакъахьа-м дар вай. Укх минута аз барзкъаш хувцаргда вайна,—Махьмуд вокх цIагIа дIачувода. Балетмейстер цец а ваьнна цунна тIехьа хьеж, ший чемоданг гIанда тIа Iо а оттаяь, шорттига йоах цо:

— Цун говзал мичара йоагIаш я се кхетадеш воагIа мот сона...

ДИВАНА тIа вагIа Махьмуд, бат а увзаш когий кIоажож а хьувш. ЦIен-юкъе гIолла дIа-юха а ухаш дувц балетмейстера:

— ХIанз кхетий хьо, гIулакх миштад? ХIаьта халхархо-м цIаккха а новкъостал доацаш когий бовхаш тIа, кхыметтел, цхьан кога бухьига тIа вIалла новкъа а доацаш халхар деш хила веза! Халхархочунга йиш яц, фу хургдол-хьогI са халхарах, яхаш, уйлае. Лазар хоалуш а хила йиш яц цун... ХIаьта классически халхар дара-м цул совнагIа ког нийсса лоаттабе а беза.

— Кхетаду аз-м из дерригa а. Баркал хьона. Кхоана Iуйрина бархI сахьат доаллаше а юхавар дех аз хьогара,— йоах Махьмуда когий пIелгаш хьувлга дута а ца дуташ.

— Мегаьд хIаьта, дала низ лолба хьона! — йоах балетмейстера баламаш а увзаш.— Хьайна дикагIа хьоврга-кх хьона,— шийна дег тIа кулг а диллаь, из ваьнна дIавода.

Из араваьлча Махьмуда чIега а техе ниI дIакъовл. ЦIен-юккъе дIа а вахе, юха а аьхинга пазташ тIа а йийхе кога-бухьара отта гIерт из... Бакъда, лазар лоа а ца луш, кIувса тIа Iовож. Цхьа юкъ йоаккх цо ишта уллаш. ТIаккха цIаьхха хьалъура а ийккхе, ванна йолча цIагIара хьамча кIувсилг хьачу а байя, маьнгена хьалхашка Iотосс цо. Цул тIехьагIа маьнге йистте Iо а хайя, когий пIелгаш хье волалу. Шийна дагадехаь хIама динза Iергвоацача сега оамал я цун юхьа тIа.

(Юхедисаьр 4-ча оагIо тIа).

Американски хьисаперча вахарах дола бакъдар

«Американски хьисапера вахар» — уж кхо дош да океана дехьарча пропагандо массадолча тайпара дувцар. Из хоастадеш хьалдиза да газеташи журналаши, из хьахьувкх кино а телевизорашца а из дувц радиоца а. Миштад-теш из иштта эггара тIех дола а ираз дола а вахар! Журналий хозача беттагаргашкеи дикторий кIаьдача оазагеи диллача — из Iалаьмате дика вахар да, хIаьта бакъдар аьлча, из кIезигача наьха холодильникаш йолаш, дуккхача наха шийла долаш, кIезигача наьха дворецаш йолаш, дуккха нах къоргашка бахаш дола капиталистически вахар да.

«Бала озар Малхбузерча Виргинерча аьлашкеи довкъашкеи наха довзаш, тIалатта хIама да,— яхаш язду кIиранна цкъа арадоалача «Нейшн» яхача журнала ший «къе, кура, баьде нах» яхача статья тIа. Цун автораша хьагучадоаккх Американ ВIашагIкхийттача Штаташка бахача къахьегамхой вахар. ТIатоха деза, оаха кепатеха арадоахача цу статья доакъош тIа дувца Iазап Малхбузерча Виргине хинна ца Iеш, ерригача американски 50 штате а хилар.

Вай кортамукъален мехка бирхъе, когаш берзан бераш, ца эшача наьха — машинаша аракхайсача, пачхьалкхено телача кIезигача кхачанца а новкъосталца а низткъа бахача «тIехьабисача наьха» — шахтерий бераш да.

«Бераш, шох малагIчар даьй ба болх беш? — хаьттар учительницас цхьан школе, 30 дешархочох 13-не кулгаш хьалъайдир.

Бала озар — цу довкъашкеи аьлешкеи бахача наха довзаш хIама да. Из школа я Келлис-Крике. 1912 шера денз 1921 шерга кхаччалца кIор бахьан хиннача къизача тIемтIа лийтаб цу дешархой даь-даьй, шоай бокъо яккха гIерташ.

«Хьаштдолча аьле чу шо дахача, шоана цига гургба меца а бе болх боаца а нах, — аьлар 1500 саг вахача Сидар-Гров яхача горнорудни городера байна нах дIабехка бюро ший доалахь йолча Джорж Кука. Улица тIа нув хьоккхаш ваьллача 5—6 сага кулг тIахьекхар цо. «Гой шоана уж — аьлар цо. — Тха я мунициполитета карайола водопроводни кампани. Мах боацаш хий терг нув хьоккхаш боахк уж. Де хIама дац тха. Тха болх беш йола цаI мара йоаца моттиг—кIор боаха шахташ я. Уж дIа а къувлаш, шахтераш балхара дIабоах. Дуккхача наха хетачул а вогIа да тха хьал».

Аппалачески лоамашка хьувзача аьлешта юкъе уллача Келлис-Крикера къел кхыча моттигашка йоацар яц. Даьча лоархIамех, цу къеча районе 8 миллион саг вах. Цу нах низткъа баха кIеззига хIама йоаккх шоай зIамигача фермашкара е цу районерча кхоачалуш латтача хьунагIара дахча доаккхаш, цунах эцачох бах. КIор боаккхача шахташка болх беш бола болхлой ди тIехьагIа кIезиглу...

Аппалачески лоамашта къулбехьа къел я. 1949 шера 60 процент совгIа болча нахах хIара дезала цхьацца болча наха а лоама округий кхаь даькъах ши дакъа долча округашка шера кара хьакхоачаш хиннар 2 эзарнел кIезигагIа доллар мара дацар. Алхха юрта боахамца къахьегаш хиннача фермера юккъера хьадоагIаш хиннар 500 долларал кIезигагIа дар. Укх шера Малхбузерча Виргине бе болх боаца нах 15 процент, е 300 эзар саг тIакхийттав. Цу штате бахача беррига нахах ялхлагIа дакъа нах правительствос луча кIезигача хIамах тийша ба. Бе болх боацача дуккхача наха ха тIех яларах пособи соцадаьд.

Келлис-Крикерча «О. А. Данбари цун къонгаши» яхача универсальни магазина прилавкана хьалхашка хьалтеха доаллар картона каьхат. Цу тIа яздаьдар: «Молли Уоркмена даа сагIийна хIама далар», аьнна. Молли — пхи бер долча ший йиIийца яха йоккха саг я. Магазина юххе доаллача зIамигача цIагIа ях из. Тхо из йолча дахача маьнге тIа уллар из. «Даа хIама дац укх цIагIа» — аьлар цо.

Къеча цIен диткъача пенех хьалтеха доахкар цу районерча ды лелабеча наха чIоагIа довзаш долча дын календараш тIара хьадаьха Iиса пайхамареи цун ученикийи сурташ. Цунах даьллача вокх цIагIа бIехача пахашкашта юкъе а доаллаш зIамига бер уллар. Из дийлхача, цун керта тIехжилгаш гучайоалар.

Сидар-Грове пастор а йоккха йоацача бензозаправочни станцен да а волча Ролф Кинэна автомашина корах корта ара а баьккха, ший кIайбеннача керта кулг хьекхар. «ХIанзарчул вогIа хила йиш а яц.— аьлар цо.— Вай сагIийца новкъостал дешшехьа а, наха биззалца даа хIама дац. Кхы тIа деш новкъостал ца хуле, къоал данза баргбац уж».

Къаьнарча Iаьдалах юрта боахам лелабар, хьунаш кхоачаялар, бераш дукха дар, кIора промышленносте чехкка механизаци яр, кIор кIезигагIа эшаш хилар, политически хьалхле лелаерашеи капиталисташеи ца ю йоакхо а цар эгоистически уйлаш а, промышленносте бе болх ца хилар—цу дерриганеша а цхьана хадданза къел тIалоаттаю Аппалачески лоамашта къулбехьа бахача наха. 50 эзарнел совгIа саг ваха городаш кIезига йолча, цу юрта боахама районе бераш дукха ду, хIаьта болх кIезига ба.

1950 шера денз кIор боаккхача шахташкара болхлой кIезигагIа беннабале а 50 процент кIезигбеннаб. Мехка чухь битуминозни кIор баккхара хьакъехьа хьалхара моттиг лоацаш йолча Малхбузерча Виргине машинашеи кIезиглуш латтача рынкашеи 1948 шера 125 эзар хинна шахтераш хIанз 47 эзар мара ца бусаш кIезигбаьб. Хьалха хиннача шахтерашта хала да болх лаха.

Гоноде бахарашта «къе, кура, баьде» хетача цу наха, Американ цхьайола районаш тоалуш латт яхаш хьахозе а, шоай нана лоамаша ираз доаца кхоанеи къели мара кхы хIама дахьац царна. Цудухьа къилбаседе ух уж, цига промышленносте ка ялар дог доахаш. ХIаьта Чикаго е Кливленде шоаш лийрхIар ца хилча, шоай хIамаш а хьоарчайий. цIа боагIа уж. Шоай гаргара нах болча е саг чувоацаш латтача цIеношка совц уж. Пособехи паччахьалкхено луча «кхачахи» баха болалу уж, мехка телхача боахама гIулакхаш тоадала долалаллалца.

Цу цхьаннахьа сеца вахар доацача наьха бала дуккхачарга кхоач — царга шоашка, уж баха дIабахача промышленни центрашка, хала ха тIаэттача, уж юха цIа ухача цар шоай къеча районашка.

Цу наха эшар цаI да — балха отта моттиг нийсъялар. Цар Аппалачески лоамашкара нана моттигаш — историн чухь эггара бIаьхегIа болча мехка карта тIа бIеха Iатта я... Къулбехьара. Аппалачески лоамаш—дегIа ца йоагIаш тIехьайиса район я. Цига бахача наха хац XX-ча бIаь шере шоаш сен лоархIаме ба.

(1959 ш. 5 июне арадаьннача «Извести» тIара).

ГЕРМАНСКИ ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. Берлин. Фрухтштрассеи Тильзитерштрассеи яхача улицашта юккъе хьалдаь нах чубахаш дола цIенош.

Вайса сурт. **Центральбильд.**

Тоаергъя вай юрташ

Масса а юрташ городаштеи болхлой поселкаштеи тара хулийтаргйолаш уж тоаяра доккха декхар латт юртий советашта хьалхашка.

Колхозий юрташ цIена, са-паргIата, дика хий долаш, дукха гаьнаш йолаш, хоза улицаш йолаш хила еза.

Самообложене ахча дахийта деззача дIа а дохийташ, бахача нахага новкъостал а дайташ уж хуле, юрташ тоае вIаштIехьдаргда юртий советий.

Мелаш дола хий да чIоагIа уйла тIаяхийта доал де дезаш. ГIувнашта ханнахьа ремонт а яь, царна гонахьа таьнаш йогIа а кхыдола гIулакхаш де а декхарийла я юртий советаш.

Улицаш тIа а коаш тIа а нувхаш хила, йиш яц. Е жагIа е асфальт йиллаь тоае еза юрташкара керттера йола улицаш. Массехк шу хьалха Веденски районерча Дарго яхача юрта керттера улица тоайир жагIа а билла. Цу гIулакхо торо хилийтар хотта болча хана паргIатта юрта юкъе гIолла дIа-юха аха.

Юртий советаша чIоагIа уйла тIаяхийта еза бахача наха хьалду цIенош сийрда, паргIата хилийтара.

Уж а ужжамо кхыдола а балхаш юрташка чакхдоахе вIаштIехьдаргда республикера еррига юрташ тоаеи хозъеи.

В. ПЛИСС,
Республикански СЭС санэпидемически отдела заведующи.

Кроликех дукха пайда боал

Укх шера апрель бетта Первомайски райпо коллективо кроликаш кхаба йолаяьй. Цу бетта шоай чотах цар Iалашйир 19 нана-кролик. Цар ийцараш «Белый великан» яхачеи «Шиншила» яхачеи фух йола дика кроликаш я. Царех 15 нана-кролик хIанзале а яхкаш я.

ХIанз кроликаш лелаеча ферме я 140 совгIа царех хьаяьнна къона кролик. Фермерча кроликашта доаггIача тайпара Iунал деш ва дукха хана денз кроликаш лелаяра говзал йолаш вола райпо болхло нов. Курмагомедов.

Первомайски райпо председатела заместитель волча нов. Татиевс аьлар:

— Укх шера гурахьа тхоай ферме 800 совгIа кролик хилийта лерхI оаха. Хьалкхеечa кроликех доаккха дулх столовешка общественни питанена дIадохийтаргда, хIаьта цIокалташ паччахьалкхенга йохкаргья. Тха фермо укх шера шовзткъа эзар сома маьха пайда лург хилар гучадаьннад.

Х. ХАМЗАТОВ

Пайдане семинар

Боккхача лоархIамера гIулакх да кагирхошта юкъе политико-массови болх дика а нийса и лелабелга. Цунна хетаяь яр дукха ха йоаццаш къахьегама резервай Нохч-ГIалгIай управлене хинна семинар. Цига дакъа лаьцар къахьегама резервай дешара заведенешкарча комсомольскии профсоюзнии организацей викалаша, Грознерча кхыча дешара заведеней хьехархоша.

Кагирхошта юкъе агитационно-массови болх лелабарах лаьца доклад йир Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически института хьехархочо, доцента З. В. Кожуховас.

Къахьегама резервай училищешкара дешархой кастта чакхдаьккха боал дешара шу. Цудухьа дика оттабе беза царга дикагIа дешийтаргдола болх, геттара дийша йистебоаларашa лакхъе еза шоай специальностех йола разряд.

Г. ЗАСОРИН.

Маца тулларгда-теш тIий?

Пхьилекъонгий-Юрта нийса, Шолжал дехьа ул ГIаьзе-ков яха юрт, цхьа бIаь цIа гаргга нах а бахаш.

Цхьа школа йоацар культуран учреждени яц цу юрта. 4 класс яьккхачул тIехьагIа бераш Пхьилекъонгий - Юртарча школе аха дезаш хул.

Шолжах тилла тIий ца хилар бахьан долаш бераш хих дихьа а дувлаш деша ух. Шийлача хих дихьадувларах бераш цамогаш хулаш моттигаш а нийслу.

Цу шин юрта бахача наьха кхыдола боахама а культуран гIулакхаш лерттIа леладе а вIаштIехьа дац тIий ца хиларах.

ТIий тиллара гIулакхах хабараш дувц бахача наха а, юртсовета председатела нов. Орцхановс а. Бакъда цхьаккха а деш хIама дац.

ДIахоаттаргда вай нов. Орцхановга маца тулларгда-теш тIий?

Ю. УМАРОВ.

ДIахо иштта хила йиш яц

Массанена а дика ховш да, мел боккха лоархIам болаш я библиотека юрта бахача наьха культура лакхъяра. Цхьабакъда, из гIулакх мелеи вои-м латт Наьсарен района СурхотIарча библиотеке. Юртарча библиотека заведующел болх беш я Аушева Хадишат.

Болх бу яхаш лоархIаш хилар мара библиотекаца хьашт долаш яц из. Ханнахьа библиотека хьаеллац, хIаьта ханал хьалха дIа а къовл.

ХIана бу Iа ишта эсала болх, аьнна, шийга хаьттача, саг човха а веш цунна дала жоп корадоагIа Хадишата. Цудухьа кIезига ба библиотекера книжкаш дешараш а.

Дукха ха яьккхай библиотеканна лаьрхIа даьхка книжкаш почтови отделене дадаш, ханнахьа Аушева ший балха хьа ца ахар бахьан долаш.

ГIалгIай кхалсаг из санна болча балха хилар Iалаьмате дика гIулакх да, цхьабакъда, кхы ца гоабеш дикагIча оагIорахьа хувца-м беза Хадишата ший болх.

У. ИСАЕВ.

Гроэнегахьара Калинина поселке Iоводача хоза сомий бешамаш ягIа. Тайп-тайпара сомаши дIайийна баьца комараши, помидораши, кхы тайпа хаьсий бешамаши я цига. ЧIоагIа къахьег цу бешамашка номер цаI йолча школа-интерната подсобни хозяйстван болхлоша уж дика хьувкъийтар духьа.

Ах гектар гаргга дIайийна баьца комараш кхаьча а кхаьча ди юккъа уж чуэцаш я хIанз агроном Фоменко Надежда керте йола бригада. Дика къахьег бригадацарча Тамаруская Варварас, Неткачева Пелагеяс, Ситникова Клавдияс, кхыбараша, 130—140 процент кхоачашду цар шоай балхаш.

СуртIа тIа: Тамаруская Варвара чуийца комараш агроном Фоменко тIа а хьожаш яьшкашка нийсъеш йоалл.

Плиева сурти тексти.

ДИКАГIА БОЛА СТУДЕНТАШ

Шоашта хьалхашка латта лоархIам бола гIулакх дика кхетаду Грознерча нефтяной института механически факультетерча студенташа. ХIанз, экзаменационни сесси дIалуча хана, атта а паргIата а дIалу из диззача шера материал дика Iомаяьраша. Царех лархIа безаш ба студенткаш Д. Дидаеваи, Г. Копанеци. Вокха студенташа хьокхам эца мегаргболаш ба уж. Ханал хьалха экзаменационни сесси дIа а енна, хIанз экзаменашта кийчлуш ба уж. Къоабалде мегаргдолаш гIулакх да дика дешарал совгIа общественни балхаца а цу мехкараша дика дакъа лацар.

Сессена дика накъа баьхкар студенташ З. Сагов, С. Шабуев, С. Эдильханов, иштта кхыбараш.

М. ГАЗДИЕВ,
студент.

Кортоев Дудара нийса кхел яьй

Iалаьмате ийрча а хIанзарча заманца тара ца луш а да кхалнахах урдош ийделга. ХIаьта дукхагIа болча вай наха а хет из гIулакх ийрча.

Дукха ха йоаццаш Наьсарен района халкъа судо дош дийцар ший гаргарча сагах Кортоева Марусех 3000 сом ахчеи 2 устагIеи ийцача Кортоева ЗIоки Дудара.

ЗIамига йолча хана денз да воацаш, нанас хьалкхеяьяр Маруся.

1957 шера ший наьн-наьнаца Казахстанера цIа а ена, шийна везача зIамигача сагага, Темербиев Iалихаьнага маьре яхар Маруся.

Да воаца бо хьалкхувча хана ше да хиннавеце а, тоам бе аьнна боккхий нах баьхкача, «визза» да а хинна дIаэттар Дудар.

— Аз дов вIалла а тойтарг а дац, са сага эхь даьд — яхаш «тIом» бора, хIама яккха безам эттача даь вошас.

Бакъда, суде ший дош дувцача хана-м вацар Дудар дов кIом деш а чугIерташ а.

Ше ийца 3000 соми 2 устагIеи къайладахьа безам болаш, цхьаккха хIама а ийцадац аз яхаш, дери ца де гIертар Дудар.

Наьсарен района халкъа судо Кортоев Дудара урдув ийцалга бокъонца гуча а даьккха, цунна 3905 сом гIод а техар, цхьа шу суд а йир.

Суде мел хиннараша раьза хинна тIайийцар Дудара йоагIаш яь кхел.

Г. ОЗДОЕВ.

Радиопередачай программа

11-ча июне: 7.20 — «Iилмеи техникеи дунен тIа» передача (эрсий меттала); 7.35 — информацешии хоамаши; 7.45—Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (нохчий меттала); 7.50 — «Республикерча рационализаторий творчески активность» передача (нохчий меттала); 8.45 — «Сердало» газета обзор; 9.00 — Нохч-ГIалгIай иллей а ашарий а концерт; 17.00 — «РадиочугIолла культурни университет» передача (эрсий меттала); 17.20 — «Пионераша лагере салоIар» передача (гIалгIай меттала) 17.35 — Нохч-ГIалгIай ашарийи иллийи концерт; 18.00 — «Надтеречни хьажкIаш лелаераш болча» передача (эрсий меттала); 18.20 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.45 — «Мишта кхоачашбу оаха майски Пленума соцам» химически промышленноста болхлошта передача нохчий меттала); 19.30—керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

12-ча июне: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — информацешии хоамаши; 7.45 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.45 — «Звеньевой йола Галаева Iашат» очерк (гIалгIай меттала); 9.00 — Нохч-ГIалгIай ашарийи иллейи концерт; 17.00 — «Агитатораш арарча стане» передача (эрсий меттала); 17.20 — «Цар хьалхле лелаю» передача (гIалгIай меттала); 17.35 — Нохч-ГIалгIай ашарийи иллейи концерт; 18.00 — Пионераштеи школьникаштеи передача, 18.20 — керда хоамаш эрсий меттала; 18.45 — «ЦIагIа бераш кхетадари дии» беседа (нохчий меттала); 19.30—керда хоамаш (гIалгIайи нохчийи метташка).

13-ча июне: 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.35 — информацешии хоамаши; 7.45 — Пионераштеи дешархоштеи йола передача (нохчий меттала); 8.45 — «Шин шера доакъар Iалашду» передача (гIалгIай меттала); 9.00 — Нохчийи гIалгIайи ашарийи иллейи концерт; 17.00 — керда хоамаш (эрсий меттала) 17.15 — Литературан передача (гIалгIай меттала); 17.35 — Нохчийи гIалгIайи ашарийи иллейи концерт; 18.00 — «Театр микрофона хьалхашка» (эрсий меттала); 18.40 — «Литературан передача» (нохчий меттала); 19.30—керда хоамаш (нохчийи гIалгIайи метташка).

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Идрис **БАЗОРКИН**

Артиста никъ

(Юхедисаьр).

СихагIа-шортагIа ца хьедеш, цхьатарра, машина оатхал санна, даиман хадданза хьеду цо когаш, чусеттаду когий пIелгаш... Маьнге тIа дIатIа а вежаь, когаш Iочу а ухкаш улл из. Хьа а кхийтта сахьатага хьож, кулгах сахьат хьадоаккх. Хьа а даьккхе истола тIа дIатIакхосс халат, кхы цIаькха а когаш хьоаду, эггара тIехьа а, кIаьдбенна когаш хийцце Iо а бахийте, паргIата а ваьле вуж из.

Когаш хье а хьувш, чIоагIа боча йоах цо царга:

— Да-м дергда хьона вай, когаш, воашта хетар, дергдеций?

ИТТ ДИ ДАЬЛЧА

НИЙСА, асфальт йилла бола шаьра никъ лоамашкахьа бода. Аьттехьа а аьрдехьа а бIарг макхоачча сомий бешамаш яда. Масса йода «ЗИМ». цунна тIеххьа - тIехьа — автобус. Хьалхарча машина тIа вагIа Махьмуд. Из шофера уллув вагIа, хIаьта тIехьашкахьа — Шапи, Сафар, гармонист, конферансье багIа. Автобуса тIа ансамбла артисташ багIа. Цар иллеш доах, цхьабарий кхыметтел халхабувла а вIаштIехьа доал.

— Сона-м бовзарг а бацар сай юрта бода никъ,— йоах Махьмуда.

Гармонисто шорттига йиш лекх. Концерта программа цIенна йовза гIерташ вола конферансье Сафараи Шапенеи бIарахьеж...

— ХIай? Оаха-м «Ши доттагIа» яха халхар дергда,— аьле жоп лу цун бIарахьежача Шапе.

Низткъа хоаваллал велакъаж Махьмуд.

— ХIанз ткъо шу дуз мот сона оаш из халхар ду? — йоах Махьмуда кIезиг-дукха юха а вийрзаь.

Шапии Сафари кIаж а бахе белалу.

— Цудухьа наха чIоагIа дукха деза из,—яхаш, башха ваша ца вашаш цIогIа детт Сафара.

Камаьрша ба вай нах, — белгалдоаккх Махьмуда.

— ХIаьта Iа тахан «Танец в ресторане», «Испански», «Таджикски»: «Индийски» яха халхараш ду-кх, — йоах конферансьес Махьмудага, блокнота тIа цхьа хIамаш а яздеш.

— «Нохчий классически» яха халхар а ду! — аьле тIатох Махьмуда.

Сафари Шапии цец а баьнна бIарахьеж цунна.

— ЛадувгIал, фу дувц Iа хIанз? ЦIагIа долча хана бегаш ма баьбий вай, къийса ма къийсадий, хIанз тоъаргда хьона,— йоах Сафара.

— Нохчий мехка Iа нохчий халхар во дича — оаха тхоай халхар даьчул тIехьагIа-м хIаьта а вета а чIоагIа эхь хургда хьона! ХIана хьувзаду Iа из дош хургдоацар? — яхаш, цIенача дагара а волаш, Махьмуд юхаваккха гIерт Шапи. — Цу тIа а «классически»!.. Масса гIолг оллаpгья Iа хIаьта тIехкарах? Шиъ оллаpгья е йиъэ а оллаpгья?

— Ялх олларгья, — аьле сатийнна жоп лу Махьмуда.

— ЭгIаваьв хьо! Е тхо леде воал хьо? ТIехкарах Iоэлла ялх гIолг вIашагI а ца кхетийташ лезгинка халхавоалаш вола саг-м ше мел яьккха ха халхарца яьккха а, тIехваьнна чIоагIа халха воалаш а хила веза. Из тайпа тамаш-м хьалха дIаяхача хана а сага яйна яц.

— Из да хьона из аз яхар а, эггара чIоагIагIа тамаш йола хIамаш вай хана хулаш хилар! — яхаш вел Махьмуд.

Машинаш юртах чуйол. «Атагински сельсовет», аьнна, хьалтеха йоазув а доаллаш долча кердача цIеношта юкхе гIолла къаьнача улицах дIайолх машинаш. Гулбенна дукха нах а латташ йолча кердача клуба дIатIакхача тоъал гаьна машин юха а соцаяь, тIера Iо а ваьнна, наьха сий деш, гIаш вода Махьмуд. Наха чIоагIа безаме тIаэц из.

— Вай Махьмуд цIавенав!—яхаш гIадбаха цIогIарч дувл нахага.

Лоама Iаьдалах — дог дега тIа долаш — боккхийча наха мархIа лелх Махьмуд, маIабарашта а кхалбарашта а. Европейски костюм а ювхаш, сирача элтара кий а туллаш ва из. Раьза хиннача наха цхьатарра чIоагIа тIоараш а детташ, артисташ клубе дIачуболх.

КЛУБА зал «тIанг» аьнна нахах хьалйизаь я. Хьалхашкахьарча гIандаш тIа—боккхагIбараш багIа. Дезача дийнахьа санна, берригаш а барзкъанна дика кийчбенна ба. ДIахьа хьовзилга йоацаш, селла дукха гулбеннаб нах. КIаьнкаш кораш тIа латт, эггара зIамигагIа дола бераш авансцена йистош тIа гора хайша дагIа. Зале баьде я. Ах го а бащ сцена тIа латт иллеи халхареи Нохч-ГIалгIай ансамбла артисташ. Берригa хьоцарах Iо а баха, шоай дар а доацар а денал ураоттадаь «Ши доттагI» яха халхар деш ба Сафари Шапии.

Ди техача санна чIоагIа тIоараш тох царна зале багIача наха. КIаьдбаларах бувхьа а бувхьаш, чIоагIа тоам хинна а болаш, тIоараш деттача наьха тоама юха сцена тIа боал Сафари Шапии.

Уж дIабаьлча конферансье воагIа.

— Новкъостий! — йоах цо.—Нохчий мехка адамаша той даьча хана дикагIа халхархо лоархIаш хиннав тIирг а техаь тIехкарах Iоэхка гIолгаш вIашагIхьокха ца йолийташ халхаваьнначох. — Дуккхача хана денз эггара хьалха гIолгашцара халхар дергда республика халкъа артиста Ишхоев Махьмуда! — Зало тIоараш тох

Ший гIийла кулгаш гIажа тIа а дехка, кхыча боккхийча нахаца цхьана хьалхашкахьа латтача гIандаш тIа вагIа чIоагIа кIайвенна Iаддал—Iалисултана къаьна доттагIа. Ца вашача хьисапе корта лестабу цо.

Сцена тIа ансамбла артистех дIакхет Шапии Сафари. Залера гIаттата дуж.

Цхьаннахьа гаьнна кхестача хьаьркхера тата санна, хьахоз фата таташ. ЦIаьхха цу таташта юкъе чу а ийккхе, тIаккха цхьан хIамах кхераелча санна саца а саце, юха а хьахоз сихха-сиха лакаш тIа пIелг тохаш йоаккхаш йола пандара йиш.

Сийрдда баьццара бос болаш кийчъяьча сцена тIа воал сира кийи Iаьржа чокхии а дувхаш вола Махьмуд. Юххьанца саббарахи тайжаьи ду цо халхар, тIаккха пезг-маьчи дувхача когашца сихха гобакх. Кулгаш Iодахийта да, белаж егIача санна латт. Йиткъача юкъах эззаь тIехкар хьерч. Цу тIехкарах шалтал аьттехьа а, аьрдехьа а тIIиргах Iоэхка гIолгаш ядa.

— Ялх эллаеций! Ер сона дайна хIама дац, — йоах Iаддала юххе вагIача воккхача саго.

Нах тIаппе совц. Цу гIолгаша тIаувз цар бIаргаш. Махьмуда тIа тIа сихагIа, лостам чоалханегIа болаш, кога-бухьара увтташ ду халхар. Цун чокхе дIаьха пхьошаш, гIеттаьча оалхазара ткъамаш санна, урагIаух, лаьттах ког ца хьокхаболийташ, гIеттаьча оалхазарах тарра, феца из лелаш санна хеталу. Цун дегIах мел йоала маьже хьувш, екаш я. Алхха гIолгаш мара яц меттахьа ца йоалаш ядаш.

— ДIатIатийга йоахкаш санна ядаций! Ма говза халхархо а ва-кх! — йоах хIанз а хьалхагIа къамаьл деш хиннача воккхача саго.

Махьмуд, ше халхар дешшехь а, зрителашта дIатIавода. БIаргашка кий Iочу а тетте, «Мишта хет шоана, раьза дий шо?» яхаш, хатта воаллаш санна боккхийча наха бIарахьеж Махьмуд.

ТIаккха цIаьхха хьалъураэкх Iаддал, хьалхарча хана тохаш хиннача тайпара цIогIа тох цо: «Котваьннар хьо ва! ПаргIатта де Iа халхар! Ловча етталойла хIанз гIолгаш вIашагI!»

Залера чIоагIа раьза хинна ловцаш доах халхархочоа. ГIозваьннача Махьмуда бIаргаш сийрдаьннад.

— Айде!!! Айде!!! — яхаш музыканташка кхайк Сафари Шапии.

Из цIогIа хезаьчул тIехьагIа айлу фата таташ, пандара йиш. ТIоараш тох ерригача ансамбло.

Тамашне йоккха халхара говзал бIаргаяйташ чIоагIа халхар ду Махьмуда. ТIIиргех хьа ца лелхар тамаш йолаш яда хIанз гIолгаш.

Айде!!! — яхаш, царца яхь оттаеча хьисапе кхайк из артисташка Iалаьмате сихача халхарца цунна тIайолалу ансамбль.

— Ворс-тIох! Ворс-тIох! — яхаш цIогIарч детт залера.

Зрителаш, гIайтта а гIайтта, тIоараш детташ ба.

ПИОНЕРИЙ Дворецa зала чу итт классера дийшаь баьннарий сийна яь вечер я. Хьалтехаь йоал моаршал хоатташ йола лозунг. Сцена тIа — президиум. Трибуна тIа Махьмуд ва. Цун наькха тIа йоахк лауреата медалаши республика Лакхехьарча Совета депутат хилара значоки. Цунна хьалхашка трибуна тIа дуккха а «роза» яха зизаш дада. Зизаш тIа къегаш тхира буртилгаш да. Дукха нах ба Махьмудага хьежаш:

— Из я-кх шоана еррига а са биографи, — йоах цо вела а къежаш.— Шоана гучча тайпара, укх дунен тIа эггара лоархIамегIардар фуд, аьлча, ше де лаьрхIача хIаманна, цIаккха а юха ца воалаш, тIаккхувш хулгеи къахьегам безаш хулгеи да. ХIаьта дог цIена, хьаьнала, ший дегI кхо ца деш къахьегаш хилча — цо массаз а сий доаккхаргда...

Кагийча нахеи мехкарашеи чIоагIа тIоараш а детташ, го бу Махьмуда.

— Тхоца Iергвий хьо? — яхаш хетт Ишхоевга школьни форма а ювхаш йолча цхьан йоIо, ший хьакхашталах эхь хийтта цIий а енна.

— Со-м цIаккха а вац шуцара, къоналцара къаста безам болаш! — йоах Махьмуда.

Вечера даьша йоккхача зале вуг Махьмуд. «Нохчий вальс» яха йиш я локхаш. Бал гIаьхьа тоаенна я. КIормацний ткъамаш санна, къег школьницай барзкъий кIай хьалхенаш. Выпускникаца вальс яха халхар деш ва Махьмуд. Дийла латтача корех улица новкъа араух вальса йиш. Кулгаш а лийца городе гIолла болхаш ба кагий нах, хьехархой, хьаьший, Махьмуд. Уж болх Ленина памятника, скверашта, заводашта юххе да. Доахаш иллеш а долаш, уж хьалтIабоал цIе зизаш а увш, сийна буц яьннача гувна. Лохехьа царна хьалхашкахьа — уж баха цар город, тIехьашкахьа — мехкдаьттан вышкаш, хьалкхета кийчбеннача маьлха сердалоно къегадеш лоа а уллаш дола лоамий довкъаш.

Мехкарий керта гиччагащ, кагийча наьха кIовжамаш ловзаду михо. Вай Даьхенна тIехь малх хьакхеташ боагIа, хIаьта цу маьха накъа додаш санна, илли хоз:

«:..Пенятся горные реки,
Дышат обилием нивы,
Край наш, любимый навеки,
Нету на свете счастливей!»...

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре
Йоккха зал — **«Нийсархой».**
Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.
ЗIамига зал № 1 — **«Нийсархой».**
Долалу 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
ЗIамига зал № 2 — **«Iаьржа батальон».**
Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — **«Iаьржа батальон».**
Долалу 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«Родина» яхача кинотеатре
Iан зал
Шера экран дола бос бола керда художественни фильм. **«Кхаьла Iуйре» («Хождение по мукам»** яхача А. Толстой романа тIара 3-гIа сери).
Долалу 9, 11.10, 1.20, 3.30, 5.40, 7.50, 10.
Ахкан зал
«Тха корреспондент». Долалу 8, 9.45.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица 23. **ТЕЛЕФОНАШ:** редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-25-72; корректорске 2-30-91; партийни вахарен экономикани отделий — 2-25-72.

СФ01066. 1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, Нохч-ГIалгIай АССР, г. Грозный, Революцен проспект, 30/3. Заказ № 3393